

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izbija vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— R.
EKSKLJUCNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kraljevine Italije in tujstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
Računi pri poštno čerkovnem zavodu:
Ljubljana Štev. 10-351
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Aktivnost leta'stva Osi v Severni Afriki Uspešni nastopi proti delovanju britanskega letalstva — Dve sovražni vojni ladji zadeti

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 19. novembra naslednje 908. vojno poročilo:

Premikanja italijansko-nemških čet v Cirenaiki se v redu razvijajo. Akcijam britanskega letalstva smo se uspešno upirali: protiletalske baterije so uničile 4 letala tipa Hurricane.

Vzdolž libijske obale so nemški bombniki ponovno zadeli neko lahko križarko in neke rušilce. V francoski Severni Afriki so letalske skupine Osi napadale sovražne oborožene sile na pohodu in letališča.

Sovražna letala so preteklo noč izvršila letalski napad na Torino, zabeležena je občutna škoda na civilnih poslopih in nekaj požarov, ki so bili takoj pogaseni. Zrtve med civilnim prebivalstvom znašajo 21 mrtvih in 52 ranjenih. Imena teh oseb bodo objavljena v domačih listih. Zadržanje prebivalstva je bilo mirno in disciplinirano.

Iz nemškega vojnega poročila

Vojno poročilo Nemškega vrhovnega poveljstva pravi o operacijah v Sredozemlju in Severni Afriki:

V Cirenaiki so se nemško-italijanski oddelki dalje odločili od sovražnika. Hitra nemška bojna letala so napadala oklopne izvidniške vozove in motorna vozila sovražnika vseh vrst. Pri napadih na sovraž-

no mornarico na morskem področju okrog Derne sta bila ena križarka in en rušilec hudo zadeti v letalskih napadih.

Nemško in italijansko letalstvo je bombardiralo pristaniške naprave v Boni ter motorizirane sovražniške sile na alžirsko-tunjski obali.

V borbi proti nekemu konvoju pred Casablancjo je nemška podmornica potopila sovražno ladjo.

Podvojena odporna sila italijanskega naroda

Berlin, 19. nov. s. Rimski dopisnik lista »Deutsche Allgemeine Zeitung« Leo Bochner ugotavlja, da so nedavni dogodki v Afriki podvojili odporno silo, borbeno voljo in požrtvovalnega duha italijanskega naroda. Gotovo je, da se Italija ne prepusti v tem trenutku prezgodnjemu optimizmu in tudi ne obsoja vredni brezbriznosti. Italija ve, za kaj gre, in je od pričetka vedno gledala v bodočnost s pogumom in s previdnostjo, ne da bi zanemarljivo kakršnokoli možnost. Prav tako se Italija ne pusti vplivati od nasprotne propagande Zedinjenega kraljevstva, pozna svojega smrtnega sovražnika in je pripravljena do zadnjega braniti svoj življenjski prostor danes prav tako kakor v dobi sankcij, s katero se je pričela borba proti zatiralcu Angliji.

Pomen izkrcanja sil Osi v Tunisu

Osne čete so se ugnezdele na strateško najbolj važnih
točkah Severne Afrike

Berlin, 19. nov. s. V nekem poluradnem komentarju se podčrtava, da so se sile Osi v izkrcanju v Tunisu polastile glavne postojanke, s pomočjo katere je mogoče popolnoma zagraditi zapadno Sredozemlje od vzhodnega. Konvoji za vzhodno Sredozemlje ne bodo mogli več kakor v preteklosti po poti ob tuniški obali. Sicilski kanal je postal s tem za sovražnika izredno nevaren. Z Bizerto se je Os razen tega polastila pomorskega oporišča, ki je morda najboljšo v vsem Sredozemlju. Vojna je dokazala dovolj zadostno, da sile Osi, kadar zasedejo kako postojanko, jo tudi branijo do skrajnosti. Angloameriška utvara, da se bo mogoče polastiti brez strela vse francoske Severne Afrike, se je hitro raz-

blinila, kakor je bil prepreden tudi sovražnikov načrt za vpad Rommela v hrbet. Za izvedbo tega načrta morajo Angloameričani osvojiti najprosto Bizerto in mesto Tunis. Američani morajo dokazati zdej, ali se znajo v Tunisu bolje boriti kakor na Filipinih. Razen tega morajo dokazati, da so med tem postali mojstri v oskrbovanju.

V Berlinu so zelo zadovoljni s temi prvimi uspehi. Dejstva so dokazala, da niso Američani in Angleži pristali v Severni Afriki in na kontinentu, temveč da so se sile Osi v pozdrav padalec vgnezdile v strateško najbolj važnih točkah Severne Afrike.

Vichy bi rad igral na dveh šahovnicah

Pariški zastopnik nemške propagande o nezanesljivosti
in dvoilčni politiki vichyske vlade

Pariz, 19. nov. s. V svojih izjavah zastopnikom tiska je zastopnik nemške propagande rekel, da dve manifestaciji označujeta doslej položaj Vichyja. Prva je negativna, in sicer ugotovitev, da so Američani z vdorom v Alžir in Maroko prekinili diplomatske odnose. Druga je pozitivna, to je predlog za prehod nemških čet, ki so vstopile v nezasedeno Francijo. In vendar se ve, da sile Osi, ne da bi dvomile o stvarnosti in dobri volji predsednika Lavalja, upoštevajo, da je vichyska vlada igrala in namerava igrati na dveh šahovnicah. To dokazuje tudi dejstvo, da se je doslej sklepalo, ne da bi bil kakšen sklep izveden. Srdit odpor francoskih čet v Alžiru in Maroku je obstajal samo v uradnih komentarjih, toda nikoli ne stvarno. razen v redkih izjemah. Zadržanje samega admirala Darlana je bilo pod vplivom vichyske negotovitosti in ne, kakor so nekateri trdili, pod vplivom vkorakanja italijanskih čet v gotove francoske predele. Glede generala Weyganda se potrjuje, da je bil aretiran in se nahaja sedaj v Nemčiji. En sam Giraud je zadostoval, je dodal zastopnik, ko je odgovarjal na vprašanje o razlogih te aretacije.

Za zdaj se čaka še na odločitev višjeste vlade. Možno je, da bodo te velike odločitve, ki se pričakujejo, presnova vlade in ustvaritev vlade javne blaginje. Doriot je zahteval naj stopi v vlado Josef Doraut kot notranji minister, Benoit Mechin pa kot zunanji minister. Benoit Mechin pa stov, da bo Francija marširala ob strani sil Osi, so samo želja nekaterih sodelovalnih krogov v Parizu, ne pa kaka stvarnost.

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Izdajstvo francoskega generala Noguesa

Tanger, 19. nov. s. Zdej je jasno, da so poročila iz Vichyja, v katerih se je govorilo o Noguesovem odporu v Maroku proti Američanom, slonela na neosnovanih elementih. Nogues se je omejil na zagotovitev

Španija ostane v stanju nevojevanja

Berlin, 19. nov. s. Glede vojaških ukrepov, ki jih je odredil general Franco, pravi v tujkajšnjih političnih krogih, da dopušča razlog angloameriškega vpadu, ki obstoja v iskanju najbolj slabe točke za napad na Evropo. Rooseveltu odprte vse možnosti za nadaljnje vpad. Jasno in naravno je, da izvede šef vlade, ki se zaveda svoje odgovornosti in svojih dolžnosti vse potrebne previdnostne mere. Ako španska uradno poročilo govori med drugim o obrambi »neutralske države«, to ne pomeni, da je bilo opuščeno zadržanje nevojevanja. Ta definicija, ki jo je prva uporabila Italija ob izbruhu evropske vojne in nato madriška vlada, ne obstoja kot taka v jeziku mednarodnega prava in dejansko izraža samo nevtiralnost, ki se podčrtava s posebnim pomenom. Z zadržanjem, da hoče braniti nevtiralnost španije, obenem madriška vlada trdi, da hoče braniti zadržanje države od prvega dne izbruha svetovne vojne. Nevojevanje in nevtiralnost sta tako istovetna pojma, kakor je ugotovil komentator z Wilhelmstrasse.

V Berlinu opozarjajo z velikim poudarkom na dekalogo, ki je bil razširjen in objavljen v španiji na pobudo Falange. Res je, da v mednarodnem pogledu falanga ni

osebne oblasti s tem, da je aretiraj degoliste, nakar se je takoj sporazumel z Američani. Ta dejstva je beležil maroški radio kakor tudi francoski tisk, ki sta objavila včerajšnji proglas generala Pattona, poveljnika ameriških sil v Maroku. Ta proglas potrjuje, ako je to sploh še potrebno, Noguesovo izdajstvo in izdajstvo civilnih in vojaških francoskih oseb v Maroku glede na prisego poslušnosti in zvestobe do maršala Petaina. General Patton se je zahvalil sultanu za prijazen sprejem ter na široko hvali in se zahvaljuje Noguesu za njegovo popolno sodelovanje.

Strašna brezvestnost generala Girauda

Berlin, 19. nov. s. Vest, da je general Giraud dal ustreliti v Alžiru sedem francoskih oficirjev, ki mu niso hoteli prisesti, so zabeležili v Berlinu kot dogodek, kakršnega še ni bilo v vojaški zgodovini evropskih narodov. Ker so izvrševali Petainov ukaz, to se pravi, ostali zvesti zakonni časti, pravi »Börsenzeitung«. Je bilo usmrčenih 7 oficirjev z odločbo, da so izdajali. Sodbo je izrekel general, ki bi moral biti po vojaškem zakoniku sam usmrčen in ki je dobro vedel, da ga je Petain očiglasno kot izdajalca in ga degradiral.

Gre za strašno dejanje. General, ki je bil vojni ujetnik v Nemčiji, je fingiral bojezen ter so mu bile dovoljene razne olajšave, ki jih je zlorabil in pobežnil. Preložil je častno besedo, ki jo je dal svoje države ter je še drugič pobežnil, da bi se aktivno udeležil ene izmed najbolj nevarnih zarot proti integriteti Francije in kolonialni lasti lastne države. Postal je vrhovni poveljnik francoskih enot v Afriki. Če bi se moralna nizkost tega generala ne pokazala že prej, preden je stopil na afriška tla, bi lahko mislili, da gre za pojav nalezljivosti, ki ga je povzročila romarska morala ameriških čet. Z nerazumljivo brezvestnostjo in zverinstvom pošlje ta človek v smrt oficirje svoje lastne vojske.

De Gaulle ima prav, da je oprezen, kajti njegov tovariš Giraud je izredno nevaren tekmelec, ki bi lahko nekega dne, ko bi okoliščine omogočile, prav lahko likvidiral tudi njega. Za Francijo je izdajalec in uzurpator Giraud vsekakor individua, ki lahko samo onemajhuje čast francoske vojske.

Turški list o nevarnostih in težkočah za Anglosase

Ankara, 19. nov. s. »Džumhuriyet« poroča v uvodniku o dogodkih v Afriki in v Sredozemlju in poudarja, da je treba upoštevati težkoče za Anglosasce, ki so nastale zaradi tega, ker se morajo boriti onstran morja in se po morju oskrbovati. Anglosasi so utrpeli zelo hude izgube na morju v treh letih in še vedno izgubljajo svoje ladje, tako da se ne ve, ali njih sedanja tonaža zadostuje za njih potrebe. Akcija v Afriki je Anglosasom naložila nova bremena in jim napravila nove težkoče v prevažanju. Ni lahko zagotoviti moderni armadi, piše list, vse, kar ji je potrebno. Ogromne vrste ladij morajo preko Atlantika doseči Afriko, kjer bodo morali Anglosasce v vsakem primeru obdržati velike sile. Konec koncev je prisilila akcija, ki je bila podvzeta, da bi Os razpršila svoje energije, same demokracije, da trosijo svoje lastne energije.

Angleži se boje še hujših pomorskih izgub

Rim, 19. nov. s. Mornariški urednik »Daily Maila« piše: V Sredozemskem morju in ob anglosaških oskrbovalnih poteh atlantske severnoafriške obale divja silna podmorniška ofenziva Osi od pričetka izkrcanja zaveznikov. Zaradi velike koncentracije sovražnih podmornic ni mogoče upati da pomorske izgube ne bi bile hude. Lizbona, 20. nov. s. »Diário de Lisboa« navaja podatke o notornih anglosaških ladjah, ki jih je objavil Göbbels, in piše, da je Stafford Cripps potrdil trditve nemškega ministra ko je priznal, da je podmorniška vojna najbolj resna nevarnost, ki ji morajo biti zavezniki kos.

istovetna z vlado, toda vlada je, kakor je svoj čas izjavil Franco, falangistična vlada. Na Wilhelmstrasse mislijo, da zaradi odnosov dobrega sodelovanja, ki obstojajo med španijo in Portugalsko, Portugalska ne more presojati položaja s stališča, ki bi bilo nasprotno stališče Madrida. Misli se celo, da je vlada v Lizboni zelo v skrbeh zaradi anglosaškega imperializma, ki se je jasno izrazil z operacijami proti francoski Severni Afriki.

Madrid, 19. nov. s. Pod naslovom »Pravi pomen mobilizacijskega zakona«, piše list »Informaciones«. Očitno je, da se nam vojna približuje. Ne moremo naprej živeti kakor doslej, baveč se samo s svojimi notranjimi vprašanji, pa naj bodo še tako važna. Smo edini evropski narod s Portugalsko, ki ni mobiliziral, ko so to storili vsi drugi narodi pred dvema letoma, vključno s tistimi, ki so daleč od bojišč. General Franco, okrog katerega moramo biti bolj kot kdaj zbrani in strnjeni množicah, je sklenil ojačati naša obrambna sredstva. Ta mera v ničemer ne spremeni dosedanjega zadržanja naše domovine. Gre samo za ojačanje tega zadržanja.

Pri Tuapseju uničeni sovražni oddelki

Razbita zbiranja sovjetskih čet pri Alagiru — Od Rumunov zavrženi sovražni napadi ob Donu — Junaški boji gorskih strelcev pri Volhovu

Iz Hitlerjevega glavnega štana, 19. nov. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V bojnem odseku pri Tuapseju so bili deli sovražnika ohkoljeni in uničeni. Novi hudi napadi so bili včeraj zavrženi tudi vzhodno od Alagira, obenem pa razbita zbiranja čet s topniškim ognjem in v letalskih napadih. Bojna letala so razen tega kljub slabim vremenskim razmeram z dobrim učinkom bombardirala sovjetske baterije in železniške cilje.

V Stalingradu borbe napadalnih oddelkov.

Rumunske čete so na fronti ob Donu zavržle več napadov, pri čemer so prizadele sovražniku znatne izgube. Nove borbe so tukaj v teku.

Ponovni sovražnikovi napadi so bili zavrženi tudi na Ribičjem polotoku.

V hudih obrambnih borbah zadnjih dni se je na odseku pri Volhovu posebno odlikoval bataljon gorskih lovec iz Berchtesgadenu. V tem odseku je sovražnik napadel z 9 bataljoni strelcev, podprti s močnimi oddelki oklopnega orožja. Po štiridnevni ogorčeni borbi ob moza do moža so se vsi napadi izjalovili ob izredno krvavih izgubah za sovražnika.

Pri napadu angleških letal na pristaniške kraje zasedenega zapadnega ozemlja je imelo francosko prebivalstvo velike izgube. Tri sovražnikova letala so bila sestreljena.

November ob Donu

S fronte ob Donu, 20. nov. s. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani.) Sedmi november, obletnica proglastitve diktature rdečega proletariata, je bil žalosten deželni dan, brez pomembnejših vojaških operacij. V Stalingradu niso imeli obleganci iz zraka in s kopnega niti moralne podpore več. Ves dan je neprestano deževalo. V nekaterih področjih je snežilo, povsod pa je

veter bičal blatna pota, ki so skoraj neuporabna. Ta sneg in veter sta bila napovedovalca zime v stepi, kajti naslednji dan je temperatura padla za več stopinj pod ničlo.

Sovražnikovo udejstvovanje se je 8. in 9. t. m. omejilo na delovanje patrol, ki so bile vse odbite, in na obojestransko streljanje z možnarij, avtomatičnim orožjem ter topništvo.

V zadnjih 24 urah sta bila na dveh različnih točkah preprečena poskusi prekrčenja Dona z ladjami. Posamezni poskusi za prehod reke so se ponavljali. Sovražne ladje so bile potopljene. Verjetno je, da Timošenko upa na zimo glede ofenzivne akcije, na drugi strani je pa tudi gotovo, da soo zavezniška poveljstva podvelja vse mere, da pravčasno reagirajo na kakršne koli namere. Gotovo je tudi, da so si zavezniški pridobili skušnje o zahtevah in težavah borbe na vzhodni fronti v zimskem času.

Sovjetski poraz pri Ilmenskem jezeru

Berlin, 19. nov. s. Kakor se je izvedelo danes dopoldne iz vojaškega vira, so trenutno na odseku južnozahodno od Ilmenskega jezera v teku operacije, ki pomagajo izboljšati nemško bojno črto. Na tem odseku so bile včeraj zaposlene v borbah tri čete nekega grenadirskega polka, ki so nastopile proti sovražnim postojankam na nekem hribu, ki je bil močno zastražen s sovražno posadko. Navzile silovitemu zapornemu ognju, ki so ga rdeči spustili proti nemskim napadalcem, se je tem poslednjim posrečilo po sreditih bojih, ki so se med drugim bili tudi na nož, pregnati sovjetske čete z njihovega utrjenega sistema, pri čemer so dosegli tudi taktično zelo važne kote. En sam bataljon grenadirjev je v enem dnevu zasedel 125 trdnjav. Sovražnik je pustil na terenu nad sto mrtvih in velike količine vojnega gradiva. Zajetih je bilo tudi mnogo ujetnikov.

Princesa Piemontska med ranjenci

Rim, 19. nov. s. Nj. Kr. Vis. Piemontska princesa je obiskala vojne ranjence v vojaški bolnišnici Ceto ter si obenem ogledala delo prostovoljnih bolničark italijanske Rdečega križa.

Podtajnik Stranke v Bergamu

Bergamo, 19. nov. s. Podtajnik Narodne fašistične stranke dr. Ravasio je imel tu poročilo 1200 fašističnim hierarhom glavnega mesta in pokrajine v Liktorškem domu. Po poročilu Zveznega tajnika Sansepolkrista Gallarinija je Podtajnik Stranke govoril hierarhom o nalogah sedanjega trenutka, pri čemer je pohvalil strnjnost, do-

lavnost in vero bergamskega fašizma. Poročilo se je začelo in zaključilo z navdušenimi manifestacijami Duceju in s prepevanjem revolucionarnih himen. Po poročilu si je Podtajnik Stranke ogledal bataljono Gila, ki so malo prej defilirali pred spominsko ploščo, posvečeno krivičnim sankcijam.

Pomembno predavanje v Berlinu

Berlin, 19. nov. s. Na pobudo italijansko-nemške družbe je včeraj predaval veleposlanik Ulrich von Hassel o Bismarku in Cavourju. Priznal je značilnosti obeh velikih državnikov in njune vzporedne akcije za edinstvo in veličino njihovih držav. Predavanja se je udeležilo mnogo ljudi, med njimi je bil tudi italijanski veleposlanik Dino Alfieri in številna narodno socialistična oblastva ter zastopniki nemške oborožene sile.

Rumunski novinar o silnem napredku Italije pod Ducejevim vodstvom

Bukarešta, 19. nov. s. Ravnatelj lista »Actiunea«, ki se je nedavno vrnil iz Italije, je začel objavljati v svojem listu članke o Italiji leta 1942. Kaj sta naredila Duce in Fašizem za Italijo, se čuti in se vidi: od prvega stika s to čudovito državo čitamo v prvem teh člankov. Piše opisuje vse, kar vzbuja pozornost potnika, od policije na vlakih do zadržanja uradnikov in potem nadaljuje:

»Novi in močnejši ritem, ki ga je Duce vtisnil Italiji, živi v vseh organih te države ter je razlaga za napredek v letih od pohoda na Rim. Kakšna veličanska razlika je med Italijo izpred leta 1920. in današnjo Italijo! Kakšen duhovni prepad je med dečkom, ki je živel v splošnem javnem neredu, in dečki, ki se vzgajajo v današnjih šolah, kjer se jim predvsem vzbuja čustvo časti za domovino in za hierarhijo! Kakšna je razlika med tedanjimi bednimi šolami in šolami, ki jih je ustvaril Fašizem in ki so polne življenja in luči! Skrb, ki jo ima režim za mladino, smo posebno jasno videli ko smo obiskali mornariški kolegij Gila in pomorsko akademijo v Livornu, kjer se vežba italijanski

mornariški naraščaj, kakor tudi v obrtnih šolah Fiatovih tovarnih in tovarnih Ansaldo, Breda itd., kjer se vežbajo bodoči delavci-specialisti. Videli smo, da hoče Fašizem ustvariti iz mladenčev može, sposobne za opravljanje polklica s katerim koristijo Italiji in človečanstvu. Fašistični režim — zaključuje pisec — je realističen in naroden v argoji svojih ljudi.«

Novi argentinski vojni minister

Buenos Aires, 19. nov. s. Predsednik republike Castillo je sprejel ostavko vojnega ministra generala Tonazzia in je imenoval za vojnega ministra generala Ramirezja.

Buenos Aires, 19. nov. s. Novi minister general Ramirez je prisegel predsedniku Castillu in prevzel svoje posle. General Ramirez je opravil dve misiji v tujini. OI leta 1911. do 1913. je bil v Nemčiji dodeljen v činu kapitana 5. polku huzarjev in je studiral nemško vojaško kritiko, leta 1931. in 1932. pa je bil v Italiji kot letalski in vojaški ataše.

Absolutna zvestoba Madžarske do Osi

Budimpešta, 19. nov. s. Nocoj se je sestala zborniška komisija za zunanje zadeve. Razen članov komisije so prisostvovali seji člani vlade, ki jim je predsednik vlade in zunanji minister Kallay podal izbrano poročilo o zunanje-političnem položaju. V zborniških krogih se naglašajo enodušno potrjevanje, s katerim so navzoči vzeli na znanje Kallayeve izjave, ki je med drugim še enkrat ugotovila neomajno premočrtno in dosegajo dosedanje zunanjo politiko vlade. Ta politika temelji na absolutni zvestobi državam Osi, s katerimi se Madžarska bojuje proti boljševizmu.

Jutri bo predsednik vlade govoril o istem predmetu pred senatno komisijo za zunanje zadeve.

Trije največji porazi ameriške mornarice

Tokio, 19. nov. s. V tujkajšnjih krogih komentirajo ogromne izgube severnoameriške mornarice v tretji bitki pri Salomonskih otokih in opozarjajo na čudni molk washingtonskih oblasti in na mučna uradna priznanja ameriškega mornariškega ministrstva, ki je najavilo izgubo samo dveh lahkih križark in 6 rušilcev. Ostanek bo nanašan po dozah z običajnim kapljemerom. Neizpremenljivo dejstvo pa je, po udarjajo v teh krogih, da je Amerika izgubila nadzorstvo v južnem Pacifiku in če bo še polžuškala s kakšnim nadaljnjim udarcem, bo vnovic sprejeta tako, kakor v treh pomorskih bitkah pri Salomonskih otokih, ki bodo prešle v zgodovino kot trije največji porazi ameriške mornarice.

Spominu pisatelja Franca Maslja - Podlimbarskega

Ob 90 letnici njegovega rojstva in 25 letnici njegove smrti

Ljubljana, 20. novembra. Letos dne 19. septembra je minilo že četrto stoletje, odkar je rešila smrt v Pulavi na bivšem Dolenjem Avstrijskem vseh tihobrodskih in sploh življenjskih neprijetnosti plodovitega slovenskega pisatelja, leposlovca Franca Maslja - Podlimbarskega. Ta naš odlični mož, kmetovalčev sin, se je rodil danes — dne 23. novembra — pred devetdesetimi leti (1852) v Spodnjih Lokah pod Limbarsko goro odnošno v bližini vasi Krasnje.

Masljev je obiskoval v Ljubljani gimnazijo, katero je zapustil kot sedmošolec ob svetniški leti 1872. V mesecu aprilu nato je bil še ne dvajsetletni mladenič potrjen k dragoceni, ki katerim je moral odrediti na jesen v Maribor. Težavno službo je opravljal tam kot navaden prostak trinajst in pol meseca odnošno toliko časa, dokler ga niso prestavili sredi meseca novembra prihodnjega leta k neki posejki na Ogrskem. Tu se mu je jelo goditi bolje, ker je mogel kot pisarniški manipulant uživati vsaj nekoliko več prostosti in svobode ter živeti manj enolično. Ko je došel po štirih letih obvezni rok, je zapustil vojaštvo ter začel zasebno študirati, trdno upajoč, da dobi skoraj primerno zaposlitev, ki jo je z vsem iskrenjem in se pehal zanj zlasti v Ljubljani. Toda ker mu glede tega sreča nikakor ni hotela biti draga in mila, se je odločil v prvi polovici leta 1877. obliči zopet vojaško sukno. Vrnil se je, zatorej prostovoljno k vojakom, kjer so ga zaposlili pri računovodstvenem delu. Prišel je tako dalje služiti in se polagoma vzpenjal. Nameščen je bil v mnogih garnizijah, zdaj v tej zdaj v oni in bodisi na kateri koli nebesni strani široina po nekdanji prostorni avstro-ogrski monarhiji. Dne 27. aprila 1884 je postal poročnik (računovodja), pet let pozneje (dne 1. maja) je dosegel nadporočniško stopnjo in dne 1. novembra 1901 je bil povzvišen v stotnika. V tej službeni lastnosti čez dobra štiri leta (dne 1. decembra 1905) upokojen, se je nastanil v Ljubli Ljubljani, kjer ga je spoštoval, čislal in vzbujal spričo izobraženosti, posebno pa čistega in plamtečega domoljublja in rodoljublja pač vsakdo, kdor ga je imel priliko spoznati. — Glede na pozneje omenjeno njegovo preganjanje je zanimivo in značilno ter zato tu pač vredno navedbe, kako so mislila o njem vojaška oblastva. Razpredelnica sposobnosti ali kvalifikacijska tabela ga označuje namreč za moža resnega, mirnega, trdnega, kaj poštenega, znanja, jako nadarjenega, ustrežajočega vsem službenim zahtevam, prespoštivega v družabnem običaju in predstojniški, a s sovrotnosti in podrejenosti vedno prijaznega, uslužnega in zelo obzirnega, nadalje za dobrega in priljubljene tovariša, živčnega skoraj edino v častniških krogih.

Masljev je pričel pisateljati že precej zgodaj, kajti po poslovitvi ob šole se je oglašil prvič s psevdonimom »Podlimbarski« s sonetoma »Domovini«, ki ju je obelodanila Davorina Trstenjaka »Zora« v Mariboru. Ta list je priobčil nadalje še nekatere druge njegove mladostne, bolj poskusne slovstvene prispevke. Pozneje, v svojih zrelejših letih, je pisal mične ertice in slike, lepe povesti in jedrene romane, zajemaje snov in tvarino zanje tako iz domačega, bolj kmetijskega in mestnega, kakor zelo rad iz vojaškega življenja, ter se kmalu z njimi močno in priljubljeno uveljavil med slovenskim občinstvom. Posebno pozorni so postali nanj in njegove spise svoje dni naročniki in bralci »Ljubljanskega Zvonca«, kateremu je izročal iz leta 1886 obilo gradiva. Marsikaj izpod njegovega peresa je zadovoljevalo prav izredno čitatelje ter zelo po vsej pravici pohvalo in zaslužen priznanje. Razen za pravkar omenjeni leposlovni zbornik je pisal Masljev čisto tudi kaj za »Slovenski Narod« nekoliko krajših člankov, priobčenih v koledarjih Društva sv. Cirila in Metoda za leta 1905, in 1907., kakor tudi daljšo povest »Gorski potok«, nastanjeno leta 1905, v Knezevi knjižnici Matice slovenske.

Masljeva dela so pisana v preprostem jeziku in brez nepotrebne navlake, toda v prikupnem in neutrudljivem slogu. Pisatelj je nazorno izpričeval domala z vsemi svoje lepo duševno obzore, dobro poznanje življenja in spretno orisovanje doživljenjskih dogodkov, obilnih skusajev in človeških značajev. Znal je več jezikov ter se je zato zanimal tudi za slovestvo tujih narodov, kar je gotovo blagodejno in ugodno vplivalo na njegovo veselje do pisateljstva.

Ko se je preselil v Ljubljano, je bil izvoljen v odbor Slovenske matice, pri kateri je opravljal nekoliko časa tudi tajniške posle. Pri tem je doživljal svoj že davno po prejšnjem življenju in obsežno zasnovani roman, sloneč na doživljajih in opazovanju bosensko-hercegovinskega narod-

nega, političnega in družabnega dejanja in nčanja ondotnega prvotnega prebivalstva in priseljencev, a zlasti državno-pravnega osejba. Ta roman z imenom »Gospod Franjo« je začel Slovenska matica v štiri tisoč pet sto izvodih ter razdelila knjigo s pet sto šestimi stranmi srednjevelike osmerke med svoje člane in članice potem, ko njeni izdaji ljubljansko državno pravdnistvo. Nato je bil že ves bolehlj in potrti pisatelj brez pokojne pregan se v kraj, v katerem je umrl in kjer so počivali njegovi telesni ostanki, dokler niso bili vrnjeni domov. Vlak z njimi je bil med potjo po domačih tleh na večjih železniških postajah deležen velike pozornosti ljudstva, ki si je prizadevalo, da izkaže čimbolj še za njile dolžno spoštovanje rajniku. V Ljubljano je dospel vlak dne 21. junija 1922. Krsta s pokojnikom je bila prepeljana v vežo Narodnega doma, od koder je bil tretji dan potem velik, krasno prirejen pogreb, a po veličastnih žalnih slovesnostih shranjena na pokopališču pri Sv. Križu v zasebni rodbinski grobnici. Od tam so jo spravili v posebno grobnico pod arkadami na Navju, ko je bilo to spominsko grobišče izročeno svojemu namenu.

Dve leti in pol robije za lažno ovadbo

Ze večkrat kaznovani Viktor Ban se je hotel maščevati nad znancom, ki je vedel za njegov vlom pri gostilničarju Ložiču — Bil je obsojen na skupno kazen 4 leta robije

Ljubljana, 20. novembra. Ze v torek je mali kazenski senat razpravljal o lažni ovadbi, ki jo je podal neki starejši maletoletnik zoper osebo, ki jo je okradel: hotel se ji je tako maščevati, ker je prijavila njegov vlom, pri katerem je bila oškodovana za okoli 2000 lit. Sodba pa se ni bila izrečena, ker je senat sklenil, da bo zaslišal še neko pričjo. Druga razprava, v kateri je senat razsojal o krivdi za lažno ovadbo, pa je bila večeraj. Po vsestransko zelo podrobno preiskavanju dejanskega stanja so se sodniki prepričali o objektivni in subjektivni krivdi obtoženca in mu zato naložili strogo in pravično kazn. Na zatožni klop bi moral prav za prav sedeti trojica obtožencev. Ker pa je bila gostilničarka J.V., ki je bila obtožena prikrivanja ukradenega blaga, amnestirana in ker soudeležence pri vladu, 30letni mehanik Vinko R., ni prišel, se je zagovarjal samo 33letni, v Skofji Loki rojeni delavec Viktor Ban, ki ima za seboj že zelo pestro vlomilsko življenje. Proti Vinku R. je bilo postopanje izločeno.

Obtožnica je dolžila Viktorja Bana, da je v noči na 28. julija vlomil skupno z Vinkom R. v zaklenjeno klet gostilničarja Ložiča in mu odnesel veliko škodo, 4 kg prekajene slanice, 5 kg prekajenega svinjskega mesa, 1 hleb pamezana, nekaj ovčjega sira, 40 kg enotne moke, 25 kg pšenične moke, 15 skatel sadin, 3 steklenice, 5 1/2 litra umetnega olja, 2 kanti firnca, skupno 12 litrov vrečo fižola, prekajen goveji jezik, 3 kranjske klobase in vrečo žita za kokačo. Vse skupaj je bilo vredno po gostilničarjevi ceni 4124,50 litr. Storitela sta pretrgala železno omrežje in prišla po blago dvakrat. Razen nekaj manjših kosov sta vse ukradeno blago odnesla h gostilničarki J.V., ki je plen zakopala na vrtu. Tam ga je našla kasneje policija. Ložič je dobil večino ukradenega mu blaga nazaj, škoda pa ima še vedno okoli 1000 litr.

Dodatna obtožnica je dolžila Bana, da je 6. avgusta prijavil Kr. kvesturi Stanko Zbogar, uslužbenca pri Prevodu Zbogar naj bi od vojakov kupoval čevlje in druge stvari, hoteč oditi z njimi v hrbe med upornike. Nakupljene reči naj bi Zbogar imel zakopane v zaboji v zemlji pod balkonom svojega stanovanja na Vodovodni cesti. Natančna preiskava je pokazala, da je ovadba lažna. Ban je s tem zagrešil prestop zoper pravosodje po § 139.

Ze v preiskavi je Ban krivdo glede vloga priznaval, zatrjeval je le, da ga je k vladu nagovoril Vinko R. Glede denunciacije je trdil, da je ovadbo — podano iz maščevanja — izrekel po podatkih, ki mu jih je povedala Jožeta Vrhovnikova. Slednja pa je to zanikala. Preiskava proti Zbogarju je ugotovila, da je v moralno in političnem pogledu neoporečen in ni bilo mogoče najti najmanjšega predmeta, ki bi potrdil Banove lažne navedbe.

Banu je sodil večeraj mali kazenski senat, ki mu je predsedoval s. o. s. Ivan Kralj in sta v njem sodelovala s. o. s. Rajko Lederhas in dr. Julij Felaher. Obtožnico je zastopal državni tožilec dr. Hinko Lučovnik. Navzočih je bilo več poslušalcev med njimi zlasti Banovi ožji sorodniki.

Ban je krivdo za vlom pri Ložiču priznal. Oporekal je le, da bi bilo ukradenko blago toliko vredno, kolikor je navajal oškodov-

pri Sv. Križu v zasebni rodbinski grobnici. Od tam so jo spravili v posebno grobnico pod arkadami na Navju, ko je bilo to spominsko grobišče izročeno svojemu namenu.

Tiskovna zadruga v Ljubljani se je odločila za izdajo in založbo zbranih spisov Podlimbarskega, ki naj bi obsegal pet knjig, da omogoči tako najširšim krogom ljudi lažji celotni pregled njegovega leposlovnega truda in delovanja. Doslej so izšli prva (1923), druga (1928) in dvojna četrta (1931), v kateri je preganjani roman, a tretja še čaka, da izide ob primerne ugodnem času. Knjige, katerih uredbo je prevzel g. dr. Janko Šiebing, ki je vsaki napisal obširen uvod in temeljito pojamil z opombami vso stvarno delnatimljen v posamezni, so sprito lepega tiska in odlične opreme okras sleherne knjižnice in ponos vsakega njihovega imetnika.

In ko smo tako povedali, kar se nam je zdelo umestno in potrebno o hudo preskušanim možu ob njegovi devetdesetletni rojstvu, izražamo samo še željo, da bi ohranil slovenski narod zmerom časten spomin svojemu zvestemu sinu Podlimbarskemu, ki je »po trnjevih letih, po mnogih bolestitih dospel med svoje zastrte oči« in ki sena se njemu je želja spoznala, da v zemlji domači mu truplo leži.

Izredni komisar za Zadrugo mestnih uslužbencev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XXIX št. 291, smatrajoč za umestno, da se razpusti upravni svet Zadruge mestnih uslužbencev v Ljubljani in v zvezi s tem imenuje izredni komisar, o d l o č a :

Upravni svet Zadruge mestnih uslužbencev v Ljubljani se razpušča.

Za izrednega komisarja za upravljanje pri imenovanega zavoda se imenuje g. Schauer Rudolf.

Ljubljana, dne 11. novembra 1942-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

po §§ 316 in 317 kaz. zak. in prestopka po § 139. Upoštevajoč vse olajševalne in obtežne okoliščnosti mu je za vlom prisodil 2 leti in 6 mesecev robije, enako kazeno pa tudi za lažno ovadbo, za katero se je prepričal, da jo je podal, vedec da je neresnična. Kriv je torej objektivno in subjektivno. Skupna kazen za obe dejanji je bila po predpisih znižana na 4 leta robije. Častne pravice izgubi obsojenec za dobo 5 let.

Viktor Ban je kazen po kratkem premisleku sprejel.

Pred razpravo proti Banu so sedeli na zatožni klopi trije drugi vlomilci in tatovi krompirja. Vsi trije so bili obsojeni, glavni obtoženec celo na 2 leti in 3 mesece robije. O razpravi bomo podrobneje poročali jutri.

Sportni pregled

— Sys-Musina v Milanu. Belgijec Sys in Italijan Musina sta oba pretendenta za naslov evropskega boksarskega prvaka, ki po »demisijski« Schellinga čaka na novega lastnika. Verjetno je, da bo med obema prišlo v kratkem do zanimivega sestanka. Kakor poročajo, naj bi se pomerila 27. novembra v Milanu.

— 190 tekačev je sodelovalo pri nedeljskem teku skozi Rim. V nedeljo je bil v Rimu tek skozi mesto. Proga je merila 9,3 km. Startalo je 190 tekmalcev. Na cilj jih je prišlo v maksimalnem času 115. kasneje pa še 36. Vzdržal proge je sledila razvoju tekmovalca velika množica prebivalcev prestolnice. Zmagal je Pintore iz Napolija v 30:06,1.

— Schalke porazen. V Nemčiji je bila v nedeljo najvažnejša tekma med obema finalistoma za Tschammerjev pokal Münchenom in Schalke. Odigrala se je v berlinskem olimpijskem stadionu, ki je bil skoraj razprodan. V prvem polčasu je ostala neodločena. V drugem pa je vodstvo za München dosegel znani mednarodni igralec Wilmowski, kmalu nato pa je Schmidt postavil končni rezultat 2:0 za München. Pokalni nemški prvak je torej München, prvenstveni pa Schalke.

— Priprave za ustanovitev evropske mednarodne telovadne zveze. Berlinski listi poročajo, da je državni vodja športa Von Tschamer und Osten poveril načelniku telovadnega oddelka nacionalsocialistične stranke Martinu Schneiderju dolžnost podvzeti prve priprave za ustanovitev evropske mednarodne telovadne zveze. V začetku prihodnjega leta naj bi bilo veliko mednarodno telovadno tekmovanje.

— Ustanovitev mednarodne sabljarske zveze. Od 19. do 22. t. m. bo v Budimpešti mednarodni sabljarski troboj s sodelovanjem Italije, Nemčije in Madžarske. Dne 23. in 24. pa se bodo sestali voditelji nacionalnih sabljarskih zvez omenjenih držav, da se dogovore o osnovah bodočega delovanja nove sabljarske mednarodne organizacije, katere predsednik je Paolo Thaon di Revel. Na dnevnem redu bo imenovanje predsedstva sveta in odobritev pravilnika mednarodne sabljarske zveze.

— Nogometne tekme na Dunaju. Prvenstvene tekme dunajskopokalskega okrožja so se v nedeljo končale takole: WAC-Sturm (Grader) 2:0. Vienna-FAC 8:6. Rapid-Wacker 4:1. Dunajski sportni klub - Dunajski železničarji 3:1. Nedeljsko kolo je bilo že prvo povratno kolo. V tabeli vodi WAC, sledijo mu Vienna, Rapid in Dunajski sportni klub.

— Uspehi kolearskih dirkačev. Kalcrskih je malo. »Gazzetta dello Sport« je objavila zanimivo tabelo uspehov najvidnejših italijanskih dirkačev. Presenetljivo visoko je številu zmag, ki so jih dosegli najboljši, številke tudi s tri strani govorijo, zakaj je italijansko kolearstvo moglo doseči toliko domačih in tudi mednarodnih uspehov v preteklih dveh desetletjih. Najmanj 10 zmag je doseglo 54 dirkačev. Priponiti moramo, da gre pri tem samo za ceste dirke. Od omenjenega števila je sedaj aktivnih le še 14, kar bi govorilo zato, da so v prejšnjih letih obvladovali italijanske ceste predvsem posamezni izvrstni poedinci, medtem ko je danes med večino dirkačev mnogo večja izenačenost. Na prvem mestu je Binda, ki je v svoji kolearski karieri dosegel nič manj kot 109 zmag. Njemu se je zelo priljiljalo edino slovit Girardengo, ki je osvojil 107 zmag. Precej za obema je zaostal Guerra, ki je pa s svojimi 76 zmagami še vedno na zelo častnem mestu. Sledi prvi še danes aktivni dirkač, letošnji zmagovalec v krožni dirki po Italiji in eden izmed zmagovalcev znamenitega »Tour de France« Bartali. Doslej je vpisal v svoje dobro 64 zmag. Od ostalih aktivnih dirkačev je s 37 zmagami 8. na 8. mestu s 35 Di Pace na 10. mestu, s 27 Leoni na 16. mestu, s 22 Bizzzi na 19. in z 21. Favalli na 20. mestu. Coppi je na 43. mestu z 12 zmagami.

— Mariborski Rapid jesenski prvak. V nedeljo je v Mariboru Rapid premagal enajstorico Graškega sportnega kluba 7:1 (4:0). S tem je Rapid postal jesenski prvak južne skupine štajerskega nogometnega prvenstva. V tej skupini je tekmovalo 7 klubov, med njimi tudi mariborski železničarji, ki so zasedli tretje mesto, in Celje, ki je na 5. mestu.

— Ptujčani v Mariboru. V nedeljo je v Mariboru gostovalo moštvo SK Ptuj. Nastopilo je proti Poštarijem, ki so goste po trdi borbi ukinili 3:2, med tem ko so Ptujčani ob koncu prvega polčasa še vodili 1:0.

— DOBLJENA STAVA

— S prijateljem sem stavljal, da petnajst dni ne bom podnel jedel in ponoči ne spal.

— No, ali si vzdrlžal?

— Seveda sem, podnevi sem spal, ponoči pa jela.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Petek, 20. novembra: Feliks Valosa

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Dve siroti

Kino Sloga: Pot vrnitve

Kino Union: Glas vesti

Razstava štirih mladih umetnikov v Jakičevem paviljonu, odprta nepretrgoma od 10. do 17.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9.

Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Iz pokrajine Trieste

— Muzej Revoltella na novo otvoren. Ob pričetku vojnih sovražnosti je bil zaprt tudi triestinski javni muzej Revoltella. V soboto dne 21. t. m. bodo muzej na novo otvorili in bo spet dostopen občinstvu. Ta vest je vzbudila v Triestu veliko zadovoljstvo, saj so umetnine, ki so shranjene v tem muzeju, poleg zgodovinskih znamenitosti pri sv. Justu in miramarskega gradu, največja privlačnost za vsakega tučca, ki pride v naše obmorsko velenje. Po svojem slovesu spada triestinski muzej Revoltella zaradi svojih številnih in tudi kakovostno svetovno znamenitih umetnin v prvo kategorijo italijanskih umetnostnih galerij ter umetnostnih muzejskih zbirk. V tem času so bili muzejski prostori primerno preurejeni, kar je predvsem zasloga prefektovega komisarja Coppole, ki se je za preureditev in ponovno otvoritev zelo zavzel, pa tudi muzejskega ravnatelja prof. Edgaria Samba. Od sobote dalje bo muzej z umetnostno galerijo otvoren in dostopen občinstvu vsak dan od 10. do 14. ure.

— Smrt starih Triestincev. Umrli so te dni v Triestu 76letni dr. Marko Cosulich, svetnik zasadijskega sodnega dvora ter odlični pravnik 73letna Franja Cesnik-Bisjak, 60letni Ivan Galli, 70letna Karla Baiz, 81letna Amalija Plevel-Lukner ter 89letna Julija Zotig.

— Poročilo so se v Triestu slikar Attilio Ferluga in gospodinja Ekda Olivo, kovač Angel Pertot in kuharica Roma Mattiussi, pomorski kuhar Kajetan Abram in gospodinja Nada Razin.

— Rossinijeva proslava. V soboto 21. t. m. je napovedana proslava Rossinijeve 150. letnice v okviru Dopolavora Marina Mercantile. Uprizorjena bo Rossinijeva opera »Gospod Bruchino«. Ta opera bo prvič uprizorjena v Triestu. Sodelujejo Silva Palaga, Karol Ivich, Franc Nassini, Nino Panzini, Amato Segulich, Hektor Dorati in Nela Doria.

— Skupina Osiri v Politeama Rossetti. V dvorani Politeama Rossetti nastopa te dni znana revijska skupina Osiri z Vando Osiri, Karlom Daportom, Brunom in Branim. Poleg drugih točk je na sporedu tudi komedija »Sanjajmo skupaj«.

— Nevarno se je opekla s polento štiriletna Ada Marija Palcic iz ulice S. Giusto št. 16. Uboja deklica se je približala štedilniku in je prevrnila posodo z vročo polento. Revica je dobila nevarne opekline in je bila prepeljana v triestinsko bolnišnico. Zdravniki smatrajo opekline za smrtno nevarne.

Iz Hrvatske

— Slovaški gostje odpotovali iz Zagreba. Odposlanstvo Hlinkove garde iz Bratislave, ki se je mulilo teden dni v Zagrebu, se je vrnilo v Bratislavo.

— Novo imenovanje. Poglavnik je imenoval državnega tajnika prof. Aleksandra Seitza za glavnega ravnatelja za korporacije in socialno skrbstvo v notranjem ministrstvu.

— Banjaluka dobi mestno hranilnico. Hrvatsko finančno ministrstvo je dovolilo ustanovitvi v Banjaluki mestno hranilnico. Mestna občina bo najela posojilo in ga dala na razpolago novemu denarnemu zavodu kot obratni kapital. Hranilnica začne poslovati še letos.

— Hrvatsko-nemška trgovinska pogajanja. V Zagrebu so se pričela te dni pogajanja za novo trgovinsko pogodbo med Nemčijo in Hrvatsko za leto 1943. Nemški delegaciji predseduje tajni svetnik Karl Hudeczek, Hrvatski pa glavni ravnatelj za industrijo, trgovino in obrt v ministrstvu narodnega gospodarstva dr. Josip Cabas. V otvoritvenem govoru je dr. Cabas naglašal, da je bila medsebojna izmenjava blaga v prvem letu zadovoljiva. V odgovoru je izrekel vodja nemške delegacije Hrvatski priznanje za njeno prizadevanje in uspešno trgovinsko politiko. Delu obeh delegacij je želel čim več uspeha. Pogajanja bodo trajala kakih 14 dni.

Iz Spodnje Štajerske

— Berlinska pevka v Mariboru. Drevi nastopi v Mariboru znana berlinska koloraturna pevka Elisabetha Schwarzkopf, članica berlinske opere. Koncert priredi urad za ljudsko prosveto, E. Schwarzkopf je ena najresnejših konkurentkin svetovno znane Erne Sack.

— Nesreče. V Radvanju pri Mariboru stanujočemu 51-letnemu delavcu Rafaelu Videnšku je po nesreči padla traverza na roko in mu zmečkala prste. 75-letna vpolkojenka Birk je padla tako nesrečno, da si je zlomila levo roko. Levo roko je zmečkalo med delom 23-letnemu pomožnemu delavcu Josipu Vipotniku iz Konjice. Vse tri ponesrečence so prepeljali v mariborsko bolnico.

— Mariborski žid pred graškim sodiščem. Pred deželnim sodiščem v Grazu se je moral te dni zagovarjati mariborski žid Anton Wicher, star 51 let. Pri Brežicah je opetovano prekorajil nemško-hrvatsko mejo. Ko so ga zasedili, je hotel spraviti čez mejo pet židov, ki so imeli pri sebi mnogo nakita in drugih dragocenosti. Pri Wicherju samem so našli 165 mark, 60 kun in precej zlatnine. Zaradi kršitve dezičnih predpisov in nedovoljenega prekočenja meje je bil obsojen na eno leto težke ječe in 4.000 mark denarne globe. Če bi globe ne mogel plačati, bo moral sedeti še štiri mesece. Ves denar in zlatnino so mu zaplenili.

Moralist

Nekdo je pozvonil. Eva je odprla vrata in se razveselila:

— Vi ste? Dobro, da ste prišli. Prav kar sem začutila potrebo po dobrem prijatelju, ki bi mi mogla odkriti svoje srce. Jočem se od večeraj, vidite, kako obokane oči imam. Pripletlo se mi je tisto, česar se nisem niti najmanj nadejala. Moj mož, ki ga tako ljubim, ki sem mu posvetila vso svojo ljubezen, svojo dušo, me vara.

— Morda pa to ni res. — Jo je skušal potolažiti Mirko. — morda se pa motite. Ali imate dokaze?

— Imam pisma njegove ljubice. Stražna pisma, nepismena... Le zakaj me vara, ta nesrečnej? Ali mi je to potrebno? Mar sem jaz grda? Ali neumna? Ne! In vendar mu je ta njegova Mira več kakor jaz. Mar to ni strašno?

— Le nikar se ne razburjajte! Navadno noben udelec ni tako težak, kakor se na prvi pogled zdi...

— Da, lahko je govoriti tako. V resnici je pa to težko, zelo težko. Toda nič zato. Vrnila mu bom mlo za drago.

— Kaj bi mogli storiti kaj takega? In mislite, da bi imelo to kaj smisla? Ne, tega vam pri najboljši volji ne morem verjeti.

— Če ne morete, pa ni treba verjeti. Toda jaz si bom že žala poškatil ljubčka,

kakor je on našel ljubico!

— Ne, tega ne boste storili!

— Mislite? Kaj mislite, da bom sedela tu sama, zapuščenca in nesrečna, dočim se zabava in naslaja v naročju druge? Nikar ne mislite, da je moja zvestoba neizmenna in brezposojna. Do danes je res bilo tako, toda zdaj sem sklenila napraviti temu konec. Tudi jaz sem samo ženska. Zakaj bi ne bila kakor druge? Zakaj naj bi jaz plakala, ko se druge veselo in uživajo vse sladkosti življenja?

— Zagrenjenost vam zastira pogled in vas peha na to pot. Pomirite se! Ali ste pomislili, koliko bi se o tem šušljalo in spletkarilo? Saj niste tako neobčutljivi, da bi mogli vse to prenašati. Nič bi vam sicer tega odkrito ne očital, toda iz vsakega pogleda in kretnje ljudi bi razbral, kaj mislite o vas. Ljudje takih žen ne spoštujejo.

— To bi me prav nič ne bolelo. Mar mi je, kaj si ljudje mislijo o meni. Glavno je, da so take žene srečne in da postanem tako srečna tudi jaz.

— Mislite, da boste srečni? Pogosto prinaša zvestoba več sreče in zadovoljstva kakor ljubezen.

— O, mar ste tak moralist? Od te strani vas pa še nisem poznala.

— Ne presojaam tega iz moralnega vidika, temveč s stališča človeške sreče in zadovoljstva. Vsaka žena, ki skače čez zaron-

ski plot, si naloži s tem na ramena težko, zelo težko breme. In mislim da ženi ne kaže zstopiti se zaradi gole ljubezni vsem tistim neprijetnostim in neveselostim, ki so v takih primerih neizogibne. Ljubček navadno ni nič boljši od moža, če ni še slabši. — Tudi on je samo mož. In tako se vam lahko ponovno pripeti, da boste varani. Kakor vas namreč more vaš mož varati z Miro, tako vas bo ljubček varal z drugo. Vi si boste pa očitali, da ste se izneverili možu...

— In vendar so take žene srečne. Smejejo se, zabavajo, osvajajo moška srca...

— Da, ko pa ostanete same, jočejo in so najnesrečnejša bitja pod solncem.

— Krivčini ste! Priznam, možki so v bistvu vsi enaki, vendar so pa med njimi tudi izjeme. Saj veste, da ni pravila brez izjeme. Na svetu so značajni, nežni možki ki ljubijo zvesto in udano in ki žene spoštujejo tudi če so jim nezveste...

— Ali res verjamete, da so na svetu taki možje?

— Da, vsaj eden!

— Ali bi mogli zvedeti, kdo je to?

— Ali vam moram to še posebej povedati? — ga je vprašala Eva in rdečica ji je zalila lica.

— Eva! — je vzkliknil Mirko navdušeno, — ali je to res? Zmotil sem se! Dvomil sem o tvoji ljubezni! Oprost! Mar sem mogel in smel upati, da me boš smatrala vrednega svoje ljubezni? Mene?...

Krstna predstava nove operete „Slepa miš“

Njen skladatelj in avtor je Ljubljaničan I. O. Dobeč

Ljubljana, 20. novembra
Skladatelj in avtor besedila je O. J. Dobeč, čigar opereta „Ančka“ je bila pred nekaj leti izvajana na našem odru. Ze takrat je bilo opazno, da hoče podati na enostaven, pristen način kos domačega življenja. Tej smeri je ostal tudi pri „Slepi miši“ zvest.

Za kaj gre? Zgodba je iz našega okolja. Zgodba o ameriškem dedščinu, ki jo je zapustil izseljenec svoji hčeri, pod pogojem, da poroči nekoga Matička Milinarja. Dekle noče izgubiti dedščine zato najame advokata, ministra Listra in se napoti z njim v Evropo. Ker pa bodočega moža ne pozna se hoče poročiti z njim samo za štirinajst dni in se potem razporečiti. Seveda hoče ta

varstvo nato razplet in happy-end...
Toda vse to ni tako važno.
Važno je, da je prišel naš operetni ansambel zopet do vlog, ki so pisane takorekoč „na hrbe“. Amerikansko nevesto si je zaželel skladatelj iz opernega ansambla Mlejnikova. Pa je tudi vedel zakaj! „Marička“ poje nekaj valčkov, za katere je njen glas z nekoliko senzualnim prizvokom kot nalašč.

Potem Matiček Milinar: Modest Sanein; nesrečna „slepa miš“. — Zaradi svoje smole in iskrenega srca simpatični, tragično-mišni ljubimec.
Potem njegov protipol — Špelca: Poličeva. Ze zopet ena izmed tistih vlog! la Maruša iz „Svetega Antončka“: zdrava, jedra, optimistična, primitivna, prostodušna, kakor zna biti samo ona in kakor zna prepričati ljudi: samo ona — da se mora biti močnejši kakor življenje, da se premaga vse kisle trenutke. Lek za pesimiste! Pa tista živahna črnooka, črnolasa punčka Barbičeva, ki igra tokrat Dolly. Maričkino prijateljico! Ona tudi ve, kaj hoče — kakor v vsaki opereti in nazadnje se izkaže, da ima vedno prav...

Mister Lister je Anžlovar. Zastopnik nekoliko zavite miselnosti, čigar življenjska močrost je kompromis, če ni dosegel glavni cilj: ideal. Anžlovar se posebno v zadnji sezoni močno uveljavlja, predvsem kot izdatna dekorativna in igralško opazljiva osebnost.

In končno: Miha Korenina! Oseba iz operete, oseba, ki je plod današnjih časov: profesor, ki se povrne takorekoč „k naravi“. Od učenosti v življenje. Ki ne pozna strahu: kaj poretko ljudje? Glavno je, kaj ugaia njemu. Ne, na prevzetnosti ta figura ne bolega. Močno se zdi, da bo to ena izmed njegovih „bombnih vlog“.

Režiser operete je inž. P. Golovin. Ne pozabimo, da je tudi že sam napisal opereto „Helica“ in da pozna težave operetnih avtorjev. Z vsem razumevanjem človeka, ki je zrasel s teatrom, je uravnaval, reševal in zniževal dejanje. Rado Simonič, ki ima že nekaj operet za seboj, je odgovorni urednik za muzikalno plat dela. Sicer pa, kdor ne verjame: naj se pripravi!

Maša Slavčeva.

DNEVNE VESTI

— Nagrada „Lino Balbo“. V Ferrari je bil zaključen nacionalni sestanek za nagrado „Lino Balbo“. Inspektor G. U. F. a Pezzari je ugotovil najlepše uspehe sestankov. Komisij ase je umaknila k sklepanju glede podelitve nagrade „Lino Balbo“. Pred objavo o priznanju nagrade je spregovoril minister za ljudsko vzgojo Eksc. Botta: o vseučiliški šolski reformi. Zatem je izročil diplomu zmagovalcem, ki so se udeležili natečaja za omenjeno nagrado. Klasičisti so bili: Kot prvi Giso Danese, pripadnik rimskega G. U. F. a. Drugi je Remo Bolognesi od ferrarškega G. U. F. a, tretji pa Antoni Pigliese, pripadnik neapeljskega G. U. F. a.

— Dvanajsti sin! 36letna Marija Borri iz Cannobio je rodila svojega 12. sina. Mati in sinček sta čila in zdrava. Marija Borri je zastopala leta 1936 pokrajinsko svoje pristoynosti na rimskem sestanku dneva matere in dece.

— Soja orientalskih jezikov. Italijanski inštitut za srednji in daljni Orijent, ki deluje pod pokroviteljstvom Nj. Kr. Visočanstva knežine Piemontske in pod častnim predsedstvom italijanskega akademika Eksc. Ivana Gentile, ima v svojem nadarjenem delovnem načrtu ustanovitve novih tečajev in novih šol za učenje posameznih orientalskih jezikov. Glavni ravnatelj je pomenljive šole je Eksc. Ivan Tucci, italijanski akademik in podpredsednik omenjenega zavoda. Zavod je otvoril sekcijo v Torinu pod častnim predsedstvom senatorja inž. Alojzija Burga, Z 10. decembrom se bo pričel dvoletni tečaj za učenje orientalskih jezikov ter spoznavanje orientalske kulture. Namen te šole in teh tečajev je v tem, da se pripravi mladina za bodoče gospodarske poslovne, kulturne in znanstvene naloge na področju srednjega in daljnjega Vzhoda, ki bo nudil Italiji nedvomno številne možnosti obojestranske blaginje, kulturne, umetnostne in znanstvene izmenjave. Na omenjeni šoli se poučujejo sledeči predmeti: kitajščina, japonsščina, hindustanščina, malajščina in tajščina, gospodarska tehnika v pokrajinah navedenih vzhodnih področjih, fizikalna ter politično gospodarska geografija.

— Znanstveno raziskovanje jezera Vaetttern. Univerza v Oslu je organizirala raziskovanje čudovitega jezera Vaetttern ter je poverila to nalogo posebnim znanstvenim odpravi, ki bo skušala dognati zemljepisni in geološki razvoj tega jezera. Dosedanji uspehi raziskovanja so zelo poučni ter pre-

senetljivi. Omenjeno jezero vzbuja namreč zanimanje predvsem zaradi svoje nenavadne globočine in pa zaradi izredne lah-kote, s katero se dviga jezerska površina k oblikovanju zelo nemirnih, visokih valov, ki nastajajo ob najhujšem pihljanju vetra. Ravno zato so tukaj nesreče zelo pogoste in tudi žrtve zelo številne. Ljudska fantazija je ovila to jezero s številnimi bajkami, s katerimi se skušajo obrazložiti ti nenavadni jezerski pojavi. Med drugimi so domnevali, da je jezero Vaetttern v podtalni zvezi z drugim jezerom, vendar pa še ni prišla omenjena odprava do jasnih in določenih zaključkov. V znanstvenih krogih pričakujejo z velikim zanimanjem znanstveno dognanega poročila omenjene odprave.

— „Documenti di vita italiana“. Izšla je 26. številka te ilustrirane revije, ki objavlja zgornje fotografске reportaže iz življenja Italije v teh časih. Ta številka je posvečena sodelovanju med stranko in vojsko: nazorne slike kažejo, kako vse prebivalstvo sodeluje na notranji fronti od mladinskih do ženskih in drugih organov, pripravlja, zbira in odpošilja oblačila in druge potrebščine za vojske na bojiščih. Slike nam tudi kažejo, kako so po velikih mestih zbirali volno. Organizacije so pa tudi marljivo na delu za zimsko pomoč. — Slike pojasnjuje besedilo v italijanski in nemški. Reportažo pod naslovom „Stranka za boljšo so in delovni narod“ je napisal Fernando Mezzasoma.

— Novi potresni sunki v Anatoliji. V anatolijski pokrajini Balikesir, ki se razprostira v zapadnem predelu Anatolije, je bil precej močan potres. Naselbin Bigadic ter Sindirg: sta zelo poškodovani. Številne hiše so se porušile, človeških žrtev je precej.

— Ob moževi smrti izgub dar govora. ki se ji po enem letu povrne. Dne 23. avgusta 1941 je prejela Elizabeta Latzerin iz Viaregia poročilo, da je njen 32letni mož Maro Luporini umrl. Revica je bila ob smrti ljubljene moža tako pretresena, da je izgubila dar govora. In tudi nogo so ji skoraj popolnoma ohromele. Za ubožico se je posebno zavzel znameniti zdravnik prof. Pfanner d. Lucca, vendar so bila vsa prizadevanja brezuspešna. Latzerinjevi se govorica ni povrnila. Te dni pa se ji je v nočnem pridu prikazal mož in potem še Devica Marija. V živčen prevzetosti se ji je povrnilo zdravje, nogo so se pričele gibati in kmalu zatem je tudi spre-

Malo jezikovne paše

Zopet nas čaka zanimivo opravilo. Ko smo se zadnjič napasli na „vršenje“ in „vršitvi“ ter smo skušali vršiti vse po vrsti kakor vrše zlorabniki slovenščine, ker ne poznajo več nobenega drugega glagola, so nam nekateri oponašali: „Bode vas torej tudi glagol vršiti? Ali ni slovenska beseda? Katero besedo nam na nameravate podtakniti namestu njega? Vsaj včasih ga vendar moramo rabiti. Kako se torej pravi namestu: „Delo je izvršeno“? Kako naj poslej imenujemo izvršitelja, izvršbo, izvršilni odbor?“

Zakaj bi pa ne smeli vršiti? Le vršite (mlatite), če ste kaj zeli! Prav bi ne bilo le, če bi vršili prazno slamo in priporočljivo tudi ni, da jo mlatite. Vendar slovenščine ne bo konec, če boste delo „izvršili“, čeprav ni nič manj slovensko: delo je gotovo, končano je, opravljeno je.

Izvršitelj (sodni) bi pa bil lahko opravi-nik, če bi že ne našli zanj nobenega drugega slovenskega imena, kakršna so bila v rabi včasih. Nikakor ne nameravam prekrševati eksekutorjev in ne moremo prevzemati odgovornosti, da je dobil takšno uradno ime. Na „paši“ ne bomo iskali novih besed. Čemu bi jih bilo tudi treba, ko n. pr. že od njega dni pravimo, da gre človek na boben ali da ga rubijo! Komu je potrebna še „izvršba“? Ljudje govorijo o rubežu in rubežni. V Pleteršnikovem

slovarju pa najdemo naslednje besede, ki zaležejo najmanj toliko kakor „zvršba“, „izvršitelj“, „zvršeno“ itd.: rubeščina (die als gerichtliches Pfand genome Sache, das Pfändungsgeld); rubeštvo (die Pfändung), rubež in rubežen isti pomen; pridevnik rubežen; „dod rubi je rubeč ali rubežnik: rubežnina pa menda pomeni toliko kakor v uradnem jeziku „zvršnina“. Tu di naslednji izrazi: so vsi slovenski: rubilo (rubež), rubežina (zarubljena reč), rubljen (n. pr. rubljena izkaznica). Jurčič je napisal, da oznanjevalec krič o cesti, davik in rubeščini. Ni nujno, da je oznanjevalec tudi rubežnik, čeprav je to lahko. Izvršitelj se v stari, časih menda tudi imenivali birčje (staroslovenski birštji), kar bi bilo bil sodni sluga. Kdaj so iznešli „izvršitelja“ in „izvršbo“, nas ne zanima toliko. Hvali smo le povedati, da sta tudi te dve besede nepotrebni in da je njun izvor pogrešen, kajti rubežnik vendar ne mlati, temveč rubi.

Zdaj pa naj bo dovolj vršenja in rubljenja, ker imamo še druge opravke, Maršički človek lahko opravi, kar skušajo nekateri izvršiti. Pleteršnik nas uči: opravi: vse, kar je naročeno; s tem človek nima nič opraviti; pri njem ne bo nič opravil; z lepo več opravi kakor z grodo otroka opraviti (da pojde k maši); dekla je že opravljena (občelena ter pripravljena); lepo opravljen (lepo obleden); opraviš otroke, živino. — Dandanes pa čitamo o „od-

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavskih in ženskih urah: ob 1/2 16. in 1/2 18. ur. V Slogi neprekinjeno ob 14. ur dalje. Ob nedeljah in praznikih v vseh treh kinematografih: ob 10., 1/2 14., 1/2 16. in 1/2 18. ur!

KINO MATICA TELEF. 22-41

Delo najvišje kvalitete!

Dve srtsti

Pariško podzemlje 18. stoletja!

Alida Valli, Maria Denis, Roberto Villa

KINO UNION TELEF. 22-21

Težka odločitev veseljaškega vdovca za nov zakon

GLAS VESTI

V gl. vlogah: Renzo Ricci, Luisella Beghi, Mariella Lotti in dr.

KINO SLOGA TELEF. 27-30

Film dramatičnih motivov je

Pot vrnitve

v glavni vlogi zopet Gynia Csontos, poznani iz filma „etnica“, Klari Tolnay in Maria Mezey

govorila. Sedaj izvrstno govori, kakor je preje, in tudi hodi s sigurnostjo. Zdravniki kažejo živahno zanimanje za to nepričakovano ozdravitev.

— Zidje izločen iz madžarskega poljedelstva. V okviru svojega proračunskega ekspozija pred madžarskim parlamentom je izjavil madžarski poljedelski minister baron Banffy, da je v teku izvajanja zakon o eksproprijaciji zemljišč, ki so lasti Židov. Dosele je bilo postavljenih pod se-kvester 400.000 oravov židovske zemlje. V kratkem bo stavljenih 14.000 majih posestev na razpolago madžarskim poljedelcem. Dosele je prešlo v upravo zaslužnih poljedelcev, zlasti onih, ki so imeli veliki vojaškega odlikovanja „Vitez“, nad 130.000 oravov židovske zemljišča. O zaključku svojega ekspozija je zatrdil baron Banffy, da se lahko smatra, da je po teh ukrepih židovski element dokončno izločen iz madžarskega poljedelstva.

— Novi milijonarji. Pri glavni direkciji javnega dolga v Rimu je bil predčerašnjim zbranjem nagrad 1 milijona ter pol milijona za one zakladne bone, ki zapadejo 15. februarja 1950. Izrečane so bile sledeče številke: V prvi seriji 4 nagrade 1 milijona lir za št. 1.638.938. Pol milijona lir za št. 1.865.952. V seriji 2: milijon lir za št. 1.929.997, pol milijona lir za št. 232.302. V seriji 3: milijon lir za št. 1.633.072, pol milijona lir za št. 1.869.235. V seriji 4: milijon lir za št. 1.109.590, pol milijona lir za št. 354.513. V seriji 5: milijon lir za št. 286.035, pol milijona lir za št. 852.580. V seriji 6: milijon lir za št. 1.642.969, pol milijona lir za št. 854.254. V seriji 7: milijon lir za št. 325.332, pol milijona lir za št. 446.976. V seriji 8: milijon lir za št. 1.389.583, pol milijona lir za št. 1.923.745.

— Za Vodnikove knjige znaša letos članarina 16 lir, z odprnimimi stroški vred 17 odnosno 18 lir. Vsak član prejme Vodnikovo priložnost 1943 in povest „Na Novin-janska kača“. Ker izide samo skromna naklada, bodo izvodil kmalu pošli; zato ne kaže odlašati z zapisom med Vodnikove prijave sprejema pisarna Vodnikove družbe v Pucenikovi ulici 5-1 (poslopje Narodne tiskarne), Tiskovna zadruga v Se-lenburgovi ulici 3. Učiteljska knjigarna v Praneškanski ulici 6 in Sentjabska knj-znica.

— Lepa gesta vojne poškodovanca. Zvezni tajnik v Padovi je prejel pismo vojne poškodovanca iz prejšnje svetovne vojne Ivana Tempolina iz Monselice, ki ni mla otrok in ki prosti Zveznega tajnika, če bi mu lahko izročil v vzgojo enoletnega do šestletnega otroka (dečka ali deklico), ki šestletnega otroka (dečka ali deklico). Italijanski časopisje zelo pohvalno ter iz-podbudno omenja človekoljubno dejanje vojne poškodovanca.

— Breslavlski znanstvenik predava v Mil-anu. Na povabilo Italijanske nemške zveze je predaval predčerašnjim v Milanu nemški znanstvenik dr. Dagobert Frey z bres-lavske univerze o pomenu nemške umetno-sti za kulturno oblikovanje vzhodne Evro-pe. Predavanju so prisostovali številni milanski predstavniki.

— Velik uspeh karabinjerske godbe v Berlinu in Monakovem. Nedavno se je vrnila s svoje koncertne turnee po Nemčiji, kamor je bila povabljena po nemškem propagandnem ministru dr. Goebbelsu, ita-lijanska karabinjerska godba, ki je bila zlasti v Berlinu ter Monakovem izredno iskrena občudovanja s strani kritike ter občinstva, ki se je navzelo njene blagovrne, prijet-ne godbe. Rimska karabinjerska godba, ki jo je spremljal major Arnaldo Freisch in ki jo je vodil maestro Alojzij Creneli, je izva-jala na svojih koncertih v Nemčiji razne

simfonije ter lirne skladbe italijanskih ter nemških skladateljev. Godba je bila v Berlinu in Monakovem navdušeno sprejeta.

— Industrijske poenotenje. V prostorih ministrstva za ljudsko vzgojo v Rimu so se zbrali predstavniki italijanske industrijske zveze ter inženjerske in znanstvene fakul-tete. Namen tega sestanka je bil, da se vae-udilski tehnični ambijenti čim bolj pribli-žajo vprašanjem industrijskega poenotenja. Razprave o tem važnem problemu so se udeležili poleg ministra za ljudsko vzgojo eksc. Bottaia senator Tofaa, predsednik italijanske industrijske zveze, inženjer Ros-si, ravnatelj omenjene zveze, nadalje vae-udilski profesorji Caasini, Visco, Biholmi, Giannelli, Scimemi, Porlezza in Pupini. Vsi ti strokovnjaki so točno pojasnili stališče, s katerega je treba ustvariti pogoje za reše-vanje vprašanja industrijskega poenotenja ter pomembni tehnični fakultetami, do-klar ne preidejo za vprašanja v živo zavest bolotih tehničnih dirigentov, ki bodo lahko čim uspešneje izvajali program industrijskega poenotenja, ki mu pripada velik po-men v razvoju industrijske proizvodnje.

— Serija znanih v počastitev Rossinije-vega spomina. V prošlavljen 150letnice zna-menitega italijanskega skladatelja J. Ros-sinija je bila izdana posebna serija znanih po 0.25, 0.30, 0.50 in 1 lro. Naprodaj bodo te spominke Rossinijeve znamke v vseh državnih poštnih uradih pričnili s 23. no-vembrom. Znamke se bodo prodajale do 30. septembra 1943-XXI. Veljavne pa bodo za frankiranje do 31. decembra 1943-XXII. Zamenjane bodo do 30. junija 1944-XXII.

— Hise za delavske družine. V navzočnosti paviškega Prefekta, Zveznega taj-nika, župana ter številnih delavskih zastop-lev je bila v Paviji slovesna izročitev prve skupine novo zgrajenih hiš onim delavcem, ki delajo že več ko 20 let v obra-vo „SNIA VISCOA“. Delavske družine so se vselile v svoja nova, udobna ter hi-gienično urejena stanovanja. Sedaj zdajo še drugo skupino delavskih stanovanjskih hiš, ki bodo brezplačno prepustene v last nadaljnji skupini delavcev-družinskih oče-tov.

— Nesreče. V ljubljansko bolnico je bilo sprejeto 5 naslednjih ponesrečencev. Pav-la Rieger, 32-letna hči posestnika iz Vel-kih Lašč, si je pri padcu zlomila levo no-go. Fr. Pajk, 46-letni delavec iz Zalne, si je poškodoval prste desnice. — Leopolda Ver-bica, 12-letnega sina posestnika iz St. Vida pri Steni, je konj brcnil v desnico in mu jo zlomil. Francu Pajnič, 39-letnemu de-lavcu z Vrhnike, je padla skala na levo no-go in mu jo zlomila. — Anton Sparemblek, 48-letni posestnik iz Ceranice, si je poško-doval levo oko.

IZ LJUBLJANE

—lj Več železnih kanalovskih mrež in pe-krovov je zadnje čase zmanjkalo z ljub-ljanskega cest ter zato županost lepo pro-si, naj občestvo takoj, ko opazi, da kje manj-ka kaka požarna mreža ali kanalovski pe-krov, to takoj javi prvemu stražniku in tudi mestnemu cestnemu nadzorstvu na Ambrozevem trgu št. 7 ali pa mestnemu kanalizacijskemu odseku v II. nadstropju kre-sije na stopnišču z Lingarjeve ulice, da bo čim prej mogel ugotoviti vzrok odstra-nitve pokrova ali mreže ter najti storilca. Obenem pa opozarjamo kupce starega že-leza, naj se pri kupovanju vedno prepri-čajo o legalni posesti ponujenega jim blaga.

—lj Nestanovitno vreme. Včeraj smo se veselili lepega vremena in niti pomislili ni-mo, da se bo zopet tako kmalu pooblačilo. Nebo je bilo vse brez oblaka in zrač-ni tlak je še naraščal. Popoldne je prijetno grelo sonce in maksimalna temperatura je dosegla 6.8°. Davi smo se pa vzbudili v mrčnem čemernem jutru. Nebo so prepre-gi sivi jesenski oblaki. Zato je pa bilo malo topleje kakor prejšnja jutra in ni bilo sla-ne. Današnja najnižja temperatura je zna-šala 1.8°. Zračni tlak je visok in zdi se, da bo še naraščal. Zato upamo, da se bodo oblaki morda razpršili.

—lj Na ponedeljkovem simfoničnem koncertu bo glavna točka simfoničnega sporeda Beethovnova Tretja simfonija Op. 55 v Es-duru, ki je splošno imenovana Eroica simfonija. Nesporo je dokazano, da je posvetil prvotno to delo slavni moš-ter generalu Bonapartu, katerega je takrat obćudoval ves svet. Pozneje leta 1804. pa je skladatelj kratko posvetilo na origi-nalni partituri prečtal. Tako smatramo lahko danes, da je ta simfonija napisana v proslavo spomina velikim mož. Delo je izredno obsežno, ima štiri stavke, izmed katerih je v drugem stavku enotna Bee-thovnova žalobna korčnica in njena iz-vedba traja preko 3/4 ure. Poleg Beethov-nove Eroice sta na sporedu še Cherubini-jeva predigra Anacron in Smetanova sin-fonična pesnitev Iz čeških logov in Ga-jev. Koncert bo v ponedeljek, dne 23. t. m. ob 18. uri v velik: unofski dvorani. Predprodaja v Knjižarni Glasbene Mat-ce.

—lj Anablie pasajo Gambelaro pasato toči gostilna Lovšin.

PRI ZRAVNIKU

— Torej vi pravite, gospod doktor, da je slepič čisto odveč in da bi ljudje lahko živeli brez njega.
— Ljudje že, nikakor pa ne mi zdrav-niki.

NAPACEN NASLOV

— Gospod doktor! — zaklepe mlada žena po telefonu, — pridite takoj! Moj mož ima hudo vročino — če se re motim petdeset stopinj.

DRUGI POGLED

— Kaj je s tisto gospodično, ki si se v njo zaljubil na prvi pogled?
— Pogledal sem jo drugič, pa je bilo takoj konec ljubemni.

BREZ SKRBI

Gospa X. dobi novo služkinjo in vpraša jo, če bo znala imeti stanovanje v redu in paziti na čistočo.
— Kako bi ne znala. — se odreže dek-le, — saj sem imela doma v redu svinjako in kokošnjak, pa bi ne bila kog vašemu stanovanju.

MORALNA TETA

— Cuj, Evica, kako moreš gledati tujega gospoda tako naravnost v obraz?
— Saj ga vendar moram pogledati, če gre mimo mene. Pa vendar ne bom za-tiskala obeh očes.
— Da, toda eno bi vsaj lahko.

Inventar toaletnih in oblačilnih predmetov

Ugotovilo se je, da mnogi trgovci s tek-stilnim blagom in oblačilnimi predmeti do-aj še niso zadostili predpomu naredbe s dne 31. oktobra 1942-XXI glede pred-ložitve inventarja. Opozarjajo se vae tvrd-ke, da dokler ne predložijo inventarja, ne smejo začeti s prodajo racionalnih pred-metov.

Ne glede na sankcije, ki so predvidene v prej navedeni naredbi, bo trgovcem, ki kršijo gornji predpis, odvzeto obrtno po-oblastilo.

Pregled motornih vozil

Urad za civilno motorizacijo Visokega komisarjata v Ljubljani bo v kratkem začel z letnimi pregledi motornih vozil. K letnemu pregledu pridejo le oni, ki imajo po-sbno dovoljenje za rabo vozila (dovo-lilnico in spomvni znak). Avtomobil se uvrsti prišedš s ceste Viktorja Emanuela v Puharjevi ulici pri Uradu za civilno mo-torizacijo.

Lastniki teh vozil bodo povabljeni na pregled z dopisnic.

Pri pregledu se bo kontroliralo splošno stanje in vzdrževanje vozila ter dobro de-lovanje kretne mehanizma in zavor, ka-kor tudi signalni naprav (svetilnik, ko-d zadnja luči, smerokazalec, stop-svetilke, bele črte na blatnikih in zakrovcu opa-ovalnega zrcala itd.). Nadalje bodo kontro-lirani tehnični podatki vozila (številke mo-torja in šasijske evidenčne tablice).

Pri tovrstnih vozilih (tovorni avtomobil, priklopniki, tovorni motocikli) bo kontro-lirana lastna teža in nosilnost. Za ta vo-zila se mora predložiti ob pregledu tehtni listek o lastni teži vozila. Tehtanje se mo-ra izvršiti na javni tehtnici.

Vozila, ki bodo spoznana za pomanjklj-va, bodo morala biti popravljena do 20. de-cembra in ponovno pripeljana k pregledu ob plačilu takse. Zato je v interesu posa-memnikov, da pripeljejo k pregledu vozila v brezhibnem stanju.

Kdor ne bo mogel pripeljati vozila točno v določnem času, bo moral prijaviti za-držek osebo Uradu za civilno motorizaci-jo in se o tem dementi za nov rok.

Urad za civilno motorizacijo bo obnav-ljal posebne prometne dovolilnice za leto 1943 in bo avtomobilski klub sprejel pro-metno takso le za ona motorna vozila, ki bodo pregledana in bo pozitiven uspeh zabeležen v prometno knjižico.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 20. novembra: ob 15.: Kralj na Be-tajnovi. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Sobota, 21. novembra: ob 16.: Oče naš. Izven.

Nedelja, 22. novembra: ob 10.30 Sneguljica. Mladinska predstava. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Ob 15. Deseti brat. Izven.

Ponedeljek, 23. novembra: Zaprti.

I. Cankar: »Kralj na Betajnovi.« Drama v treh dejanjih. Osebe: Kantor-F. Kovč, Hana-Gorinška, Francka-Kraljeva, Nina-Simčičeva, Krnec-Košć, Maks-F. Skrbin-šek, župnik-J. Kovč, Bernot-Nakrat, sod-nik-Gorinšek, njegova žena-Kovičeva, Lu-tarica-Starčeva, oskrtnik-Košuta. Režiser: Jozef Kovč.

Dramatski cikel »Oče naš« bo izvajal v soboto ob 16. uri kot predstava izven abon-maja po znižanih cenah, na kar opozarja-mo. Delo je napisal E. Gregorin. Obsega sedem podob z uvodom.

OPERA

Petek, 20. novembra: Zaprti.

Sobota, 21. novembra: ob 16.: Slepa miš. Opereta. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Nedelja, 22. novembra: ob 15.: Slepa miš. Opereta. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Ponedeljek, 23. novembra: Zaprti.

Krstna predstava nove operete, ki jo je napisal in skladatelj J. O. Dobeč, bo v soboto 21. t. m. Delo ima naslov »Slepa miš«. Vsebinsko kaže zapletanje, ki jih pov-zroči ameriška dedščina in v zvezi z njo poroka z neznano nevesto. Glavne par-tije bodo peli: Mlejnikova, Poličeva, Barbičeva, M. Sanein, Anžlovar in Zupan. Dir-igent in zborovodja: R. Simonič, režiser in koreograf: inž. P. Golovin.

Radio Ljubljana

SOBOTA, 21. NOVEMBRA 1942-XXI
7.30: Pisana glasba. 8.: Napoved časa — Poročila v italijanski. 12.20: Ploče. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Ope-retna glasba. 13.: Napoved časa — Poročila v italijanski. 13.15: Pet minut gospoda X. 13.20: Lepe pesmi od včeraj in danes — orkester vodi dirigent Angelini. 14.: Pro-čila v italijanski. 14.15: Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šljaneč — Glasba za godalni orkester. 15.: Poročila v slovenski. 15.15: Pokrajinski vestnik. 17.10: Pet minut gospoda X. 17.15: Prijub-ljete pesmi, vodi dirigent Zeme. 17.35: Koncert violinista Ferraguzzija. 17.55: Ju-van M.: Kako ohranimo cvetice posimi — predavanje v slovenski. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Pesmi in naprevi. 20.: Napoved časa — Poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slo-venščini. 20.45: Lirična prirediteljska družba BIAR: Biset: Carmen. — V odmorih: pre-davanje v slovenski; zanimivosti v slo-venščini; poročila v italijanski.

Mali oglasi

GOSPODJE POZOR! IZGUBILA SE JE ključavnica »PAJK« zlasti damsko zapet-na ura v četrtek, dne 19. t. m. od 3.—1/4 ure od glavne pošte po Šelenburgovi ulici do kina Sloga. Ker je drag spomin, naprošam najditelja, naj jo odda proti lepi nagra-di v oglasnem oddelku »Slov. Naroda«.

SGARAVATTI SEMENTI S. A. PADOVA
Sementi di Ortiggi — Foraggi, ecc.
Sementi di calcare — trinita ted.
Chiedere offerte — Zahtevajte ponudbe

Pogled na Kaspiško jezero

ki je največje na svetu in ki igra s svojimi pristanišči v svetovnem gospodarstvu zelo važno vlogo

Kaspiško morje ali jezero igra v svetovnem gospodarstvu zelo važno vlogo. Zastojanje, če omenimo, da leži ob njem mesti Astrahan in Baku Kaspiško morje leži na jugu Sovjetske Rusije. Dugo je nad 1200 km in razprostira se od južne meje točno proti severu, široko je 200 do 450 kilometrov, njegova površina pa meri 440.000 km². To je največje jezero na svetu in zato se tudi imenuje morje, saj je celo večje od Vzhodnega morja. Čeprav leži nekoliko vstran na razpotju med evropskim in azijskim kontinentom, ima več važnih zvez s svojim ogromnim zaledjem. V njegovo severno kotlino se izlivajo največje plovne reke Volga, Ural in Emba. Od izliva Volge pri Astrahanu in Uralu pri Gurjevu (Čepajevu) sta speljani dve železnici, priključeni na osrednjo rusko železniško omrežje. S tem pridobivajo omenjene tri reke kot prometne žile mnogo na svojem pomenu. Omeniti je treba še nad 800 km dolg naftovod, ki vodi s severne obale od mesta Raski do Orska ob vzhodni južni Uralu. Po njem se ne pretaka samo nafta iz območja Emba, temveč tudi ona iz pristanišča Baku.

Kemična industrija

Vzhodna obala Kaspiškega morja spada upravno v Kazakstanu in je brez večjega pomena, ker je zelo redko naseljena. To je prostrana siva puščava Ust-Urt. Gmehne vredna je samo velika kotlina Kara Bugas, skoraj ločena od morja. Morska voda v nji ima nad 18% soli. Na obalah te morske kotline je nastala velika kemična industrija. Tu se pridobiva poleg drugih važnih soli 70% ruskih natrijevih sukatov. To puščavsko področje spada že k Turkmenistanu, ki se razprostira od tu proti jugu tja do transke meje. Važno območje mesto je Krasnovodsk. Pomen tega pristanišča se je znatno povečal, odkar je bila zgrajena iz njega vozeča transkaspiska železnica. Velik del izvoza iz Turkestana, zlasti volna, bombaž svila, preproge, riž, petrolej itd. gre preko Krasnovodskega. To pristaniško mesto ima tudi pomorne zveze z vsemi velikimi pristanišči na vzhodni in zapadni obali kakor tudi z iranskimi pristanišči Enseli, Bender Šah itd. Gorata južna obala Kaspiškega morja spada že k Iranu, pa je zdaj zasedena po sovjetskih četah. Doselej precej zapuščen ozemlje se zdaj priključuje s stratežimi cestnimi in železniškimi zvezami na sovjetsko železniško omrežje, da bi lahko po tej poti dobivala Sovjetska Rusija orozje in strelivo od svojih anglosaških zaveznikov.

Baku — središče petrolejske industrije

Znatno večji je gospodarski pomen zapadne obale Kaspiškega morja s pokrajino Azerbejdžan in Dagestan. Od koder dobiva Sovjetska Rusija še zdaj 75% vseh mineralnih olj. Središče pridobivanja sednjih je znano mesto Baku, ki šteje 800.000 prebivalcev in se razprostira na polotoku Apšeron na plitvi obali Kaspiškega morja. Leta 1914 so pridobili v Baku že 7 milijonov ton mineralnih olj, leta 1932 12,2 milijona, leta 1938 pa 22,1 milijonov. Baku sam daje Sovjetski Rusiji nad 73% vseh mineralnih olj, kar jih črpa iz svoje zemlje. Strokovnjaki sodijo, da je v zemlji okrog tega važnega petrolejskega središča še 2,7 milijard ton mineralnih olj ali 32% vseh zalog, kar jih je še v ruski zemlji. V

kotlini Volga-Ural, ki jo nazivajo drugi Baku, je pa 2,7 milijard ton ali 30% vseh ruskih mineralnih olj. Toda tu črpanje še ni tako razvito, kakor v področju pristaniškega mesta Baku. Leta 1938 so načrtovali tu samo 1,5 milijone ton, letos je pa obsegal načrt 7 milijonov ton naft.

Zaloge v severokaspiškem področju Emba se cenijo na 1,17 milijard ton (14%). Tu so načrtali 1938 komaj 0,7 milijonov ton, načrt za letošnje pa je do 2 milijona ton. Baku je torej še vedno največje središče ruske petrolejske industrije. Tu odkrivajo vedno nove vrelce. V samem Kaspiškem morju, v področju zaliva Iljč, načrtajo letno že 4.000.000 ton naft. Pred polotokom Apšeron teče otok Artem, da je iz svojih 50 vrelcev letno že 1.000.000 ton naft. Ta otok je zvezan s polotokom Apšeron po 12 m širokem nasipu, po katerem so napeljene tudi cevi.

Baku je dajal doslej večinoma sirovo olje, v zadnjem času se pa kaže prizadevanje predelovati to veliko zemeljsko bogastvo kar na mestu. Pred začetkom sedanje vojne je že obratovalo v Baku 16 rafinerij, poleg tega pa več industrijskih naprav za proizvodnjo bencina, ki je znašala leta 1934 že okrog 300.000 ton. Nafta se pretaka iz Baku po dveh velikih cevovodih v Batum ob Črnem morju. Mnogo so jo prevajali tovorni vlaki proti severu. Zdaj je na razpolago samo še provizorično zgrajena železnica od zapadnega roba Kaspiškega morja do Astrahana, ali pa preko južnega Kavkaza do Batuma. Posebnega pomena je Kaspiško morje tudi kot prometna žila za izvažanje mineralnih olj iz pristanišča Baku. V ta namen je imela Sovjetska Rusija prej na razpolago mnogo petrolejskih ladij, ki so prevzale nafto preko Astrahana in Stalingrada v razna industrijska središča. Baku ima tudi zelo živahen pomorski promet.

Naftovodi in petrolejske ladje

Severno od mesta se še enkrat prikažejo na zapadni obali Kaspiškega morja značilnosti te na mineralnih oljih izredno bogate kotline. To je Dagestan s svojimi vrelci, segajočimi od Derbenta do Mahač-Kale (Petrovska). To ozemlje spada upravno že k pokrajini Grozni, Derwent in Mahač-Kalos sta važni pristanišči Kaspiškega morja. Mahač-Kala je zvešana po dveh naftovodih z znanim, tudi zelo važnim središčem petrolejske industrije Grozni. Iz Grozne, ga so prej dovažali mineralna olja v to pristanišče, od koder so jih izvažali v druga pristanišča. Od leta 1936 se pa pretakajo mineralna olja po velikih cevovodih naravnost iz pristanišča Mahač-Kale v rafinerije v Grozni. V Mahač-Kali so pa zadnja leta tudi zgradili nove rafinerije, kjer predelajo letno 700.000 ton naft. To pristanišče dobiva v predelavo naft tudi iz Krasnovodske na vzhodni obali Kaspiškega morja, zlasti mnogo je pa dobiva s petrolejskimi ladjami, da jo pošilja po cevovodih naprej v Grozni, kjer so predelali leta 1939 okrog 3,9 milijonov ton naft iz Baku. Severno od Mahač-Kale se pričnjo ob obali zopet solna stepla. Tu se pa izliva v Kaspiško morje reka Terek. To ozemlje utegne v bodoče igrati važno vlogo v pridelovanju bombaža.

Astrahan in njegov pomen

V 6000 km² obsegači deli Volge leži važno pristaniško mesto Astrahan, ki šteje zdaj 250.000 prebivalcev. To so vrata

med kaspiškim gospodarstvom področjem in osrednjo Rusijo. To je pa tudi važno trgovsko središče na poti med vzhodno Evropo in Azijo. V prostranih pristaniških napravah Astrahana so med drugim pretovarili letno do 7 milijonov ton naft, petroleja in bencina iz petrolejskih ladij v cisterne. Vse to bogastvo mineralnih olj je šlo po Volgi v rafinerije Stalingrada in dalje v Moskvo. Pa tudi drugi proizvodi te bogate pokrajine gredo preko Astrahana proti severu. Astrahan je zelo važen tudi kot središče sovjetskega ribarstva. Ravna severna kotlina Kaspiškega morja in ustja treh velikih rek Volge, Urala in Emba so najbogatejši viri, iz katerih črpa Rusija ribe. Znan je zlasti astrahanski kaviar. Tu nalove letno okrog 600.000 ton rib. Iz Astrahana gre pa tudi mnogo lesa po Volgi proti severu.

Velik prometni pomen

Prometni pomen Kaspiškega morja je torej velik. Nekoliko mu škoduje postopno upadanje morske gladine. Vzrok tega pojava še ni pojasnjen. Kaspiško morje leži že 26 m pod gladino Črnega in se je znižalo samo od leta 1910 za 2 metra. Ta naravni pojav ima važne gospodarske posledice za pristaniške naprave, pomorski promet in ribolov. Kaspiško morje dobiva letno okrog 450 km³ vode; od tega odpade samo na Volgo okrog 250 km³, 60 do 70 na druge reke, 80 do 100 na padavine, 40 do 50 pa na podzemne dotoke. Te ogromne množine vode morajo torej vsako leto izhlapiati.

Vendo hitrejša upadanje gladine Kaspiškega morja mora pa imeti še druge vzroke. Königsberski geograf dr. Plaetschke je ugotovil, da dobiva zdaj Kaspiško morje iz Volge letno okrog 50 km³ manj vode kakor prej leta. Na eni strani porabi iz Volge več vode kulturne rastline, ker se zadnja jeleta umetno namakajo v področju Volge prostrana polja. Tu so zgradili velike naprave za prestrezanje snega, ki ga veter ne odnaša več v doline in soteske. Voda, ki bi jo dobivalo sicer Kaspiško morje iz snega, gre torej v izgubo. Poleg tega so pa zgrajene na levem bregu Volge, ob Tereku in Kuri velike naprave za umetno namakanje zemlje. Tako gre v izgubo še 70 km³ vode, še nekaj let, pa bo gladina Kaspiškega morja za 4,5 m pod sedanjo. Ta izguba na vodi naj bi se nadomestila iz severnih rek Pečore, Vičegde in jezera Bjeloje.

Kazni za prestopke obrtnih predpisov

Urad za nadzorstvo cen pri Visokem komisariatu objavlja:

Kr. Kvestura v Ljubljani je od 16. oktobra 1942-XX do 31. oktobra 1942-XXI izrekla naslednje kazni zaradi prestopkov prehranbenih določb in zaradi veriženja:

Ker niso oddali svežega in neposnetega mleka: 1. Sattler Kotljan, posestnik, Klečice 4; 2. Ahlin Franciška, posestnica, Ježica 16; 3. Dečman Lovro, posestnik, Stojice 9; 4. Dimnik Ivan, posestnik, Jarše 2; vsi štiri so bili naznanjeni sodni oblasti.

Zaradi zviševanja cen: 1. Kalin Saveli, tovarnar, Gajeva 6, 3000 lir globe; Lavrič Josip, tovarnar, Cankarjevo nabrežje 1, 3000 lir globe, 30 dni zapora obrata; 3. Mergenthaler Adolf, tovarnar, Zaloška 63, 3000 lir globe; 4. Pancar Terezija, gospodinja, Izanska c. 106, 600 lir globe; 5. Katič Pavla, prodajalka, Florjanska 22, 300 lir globe; 6. Višnjevec Roman, trgovec, Florjanska 37, 300 lir globe; 7. Jerina Vida, prodajalka, Kladezna 10, 500 lir globe; 8. Mesec Angela, uradnica, Ribniška 11, 500 lir globe; 9. Bucik Anton, prodajalec, St. Petra 3, 1000 lir globe; 9. Podboršek Helena, prodajalka, St. Petra 32, 500 lir globe; 10. Gale Josipina, prodajalka, Galjeva 164, 500 lir globe; 11. Makar Mirolav, trgovec, Velika Colnarska 23, 2000 lir globe, 30 dni zapora obrata; 12. Venturini Ludvik, mizar, Izanska 141, 500 lir globe.

Zaradi nakupa svinjskega mesa brez prevodnega dovoljenja: Dolinšek Josip, mesar, Izanska 46, 2000 lir globe, 30 dni zapora obrata.

Zaradi nakupa govedine in telečine na prepovedan dan: Dular Franc, mesar, Trnovski pristan 4, 2000 lir globe, 10 dni zapora in 30 dni zapora obrata.

Zaradi prevoza krompirja brez predpisane dovoljenja: Camernik Rudolf, železničar, Zeleni log 20, 300 lir globe in zaplenba blaga.

Zaradi prevoza moke brez predpisane dovoljenja: Mokar Stanislav, kurjač, Tyrševa 29, 500 lir globe.

Zaradi odtegovanja blaga redni potroš-

nji: 1. Jerala Štefaniya, gospodinja, Galusovo nabrežje; 2. Bec Rozalija, gospodinja, Celovška 90; 3. Renko Antonija, gospodinja, Galetova 10; 4. Jazbec Karel, Rožna dolina V/15; 5. Čehovin Ivan, posestnik, Vič 55; 6. Zavašnik Franciška, gospodinja, Viška 42; 7. Zorc Josip, kmetovalec, Vič 13; 8. Zorc Lovro, kmetovalec, Vič 13; vseh 8 je bilo naznanjenih sodni oblasti.

Zaradi prodaje racioniranega blaga brez odvzema odrezkov in zaradi nerodno vodenega spiska o prihodih in izdaji blaga: 1. Jezeršek Franc, pek, Zaloška 33, 1000 lir globe; 2. Zorman Marija, trgovka, Stari trg 32, 1000 lir globe in zaplenba blaga; 3. Oblak Josipina, trgovka, Glinška 3, 1500 lir globe; 4. Bertok Mira, trgovka, Vodnikova 167, 2000 lir globe, 10 dni zapora.

Zaradi nakupa tkanin brez nakaznic za blago: 1. Jernejček Stanislav, trgovec, Vrhniška 19, naznanjen sodni oblasti; 2. Zakrajšek Egon, tapetnik, Miklošičeva 34, 500 lir globe; 3. Goli Robert, trgovec, Ulica 29, oktobra št. 7, 500 lir globe; 4. Železnikar Ivan, trgovec, Marjini trg 3, 2000 lir globe; 5. Mohar Leopold, trgovec, Ulica 3. maja št. 7, 2000 lir globe.

Zaradi opustitve spiska o prihodih in odhodu blaga: Trnovac Budislav, ravnatelj, Levstikova 2, 3000 lir globe in 30 dni zapora.

Zaradi prodaje vina trgatve L. 1938 po nedovoljeni ceni: Delich Umberto, trgovec, Hranilniška 6, 1000 lir globe in 5 dni zapora.

Zaradi zlorabe živiliških nakaznic oseb, premeščenih v drugo območje: 1. Lapajne Alfonz, zasebnik, Domobranska 23, 4500 lir globe; 2. Feldstein Terezija, prodajalka, Cerkvena ulica 15, 500 lir globe.

Zaradi prodaje tkanin brez bonov za nakup: Fogl Franc, ravnatelj tvrdke »Stora«, Celovška 280, 500 lir globe.

V mesecu septembru tekočega leta je ljubljansko kazensko sodišče izreklo naslednje kazni zaradi prestopkov prehranbenih določb in zaradi nedovoljene spekulacije:

Zaradi povišanja cen: 1. Gradnik Lovro,

Pokopališka 8, 200 lir globe, 7 dni zapora; 2. Jurman Milan, Pod hrusko 4, 200 lir globe, 7 dni zapora; 3. Sesar Ignacij, Ciglarjeva 15, 200 lir globe, 7 dni zapora; 3. Višnjevec Roman, Vozarski pot 1, 7 dni zapora.

Zaradi nakupa blaga, izvajajočega iz tuzine: 1. Zavri Anton, St. Peterska 49, 1000 lir globe, 15 dni zapora; 2. Zavri Emilija, St. Peterska 49, 10 dni zapora.

Okrajno glavarstvo v Logatcu je v septembru tega leta zaradi prestopkov prehranbenih določb obsodilo Gaveza Vinka Nadlesk 13, občina Stari trg, na 250 lir globe, 5 dni zapora in zaplenbo blaga, ker je prodajal racionirano blago proti prehranbenim predpisom.

Okrajno glavarstvo v Novem mestu je v mesecu oktobru tega leta izreklo naslednje kazni zaradi prestopkov prehranbenih določb in zaradi nedovoljene veriženja:

Zaradi nakupa tkanin brez oblačilnih odrezkov: 1. Miklič Ana, trgovka, Novo mesto, Trg Litorio, 100 lir globe; 2. Medic Ivan, trgovec, Novo mesto, Trg Litorio 12, 300 lir globe.

Zaradi prodaje tkanin brez oblačilnih točk: Kadivec Anton, Ljubljana, Nasip sv. Petra, 100 lir globe.

Ker ni prijavil prasičar: Košček Josip, delavec, Novo mesto 200 lir globe.

Zaradi skrivnega zakola in prodaje teletčje mesa: Kolenc Franc, kmet, Gornje Ponikve 9, občina Trebnje, 150 lir globe in zaplenba blaga.

Ker je prejemal v mletje večje količine žita nego so določene in zaradi nerodnega vodenja spiska o prihodih in izdaji blaga: Blažič Ivan, mlinar, Novo mesto, Presernova 18, 200 lir globe.

Ker so nosili v mlin žito preko določenih količin: 1. Mihalič Marija, Smihel 23, občina Smihel-Stopiče, 50 lir globe in zaplenba blaga; 2. Jerman Angela, Pircva vas 13, Smihel-Stopiče, 50 lir globe in zaplenbo blaga; 3. Krnc Franc, Zablja vas št. 2, Smihel-Stopiče, 50 lir globe in zaplenba blaga.

Slovaška zunanja trgovina

Nameravana trgovinska pogajanja med Slovaško na eni ter Švedsko, Dansko in Finsko na drugi strani morajo iz tehničnih razlogov v tekočem letu odpasti. Pogodbe o blagovnem prometu med temi državami bodo začasno podaljšane, pogajanja o novih pogodbah se pa prično spomladati leta 1943. Blagovni promet z omenjenimi tremi državami se je razvijal doslej ugodno, zlasti glede Danske lahko računa Slovaška s povečanjem blagovnega prometa. Lani je znašala vrednost med Slovaško in Dansko izmenjenega blaga 20 milijonov ton, letos pa 28 milijonov. Z novo pogodbo naj bi se povečal promet za dobro tretjino. V poštev pridejo v prvi vrsti stroji za obdelovanje lesa, ki jih bo Slovaška uvažala iz Danske.

Glede švedske je doslej prevladovala slovaški izvoz. Na uvoz je odpadlo od celotne vrednosti 80 milijonov kron 15 do 20, na izvoz pa 50 do 60 milijonov. V splošnem se je razvijala slovaška zunanja trgovina tudi letos ugodno. Izgledi so tudi za prihodnje leto dobri.

J. O. CURWOOD: Abrahamova polja

ROMAN

Nekega solnčnega popoldneva, maja meseca leta 1749, so stopali pes, deček, mož in žena, razvrščeni tako, kakor jih naštevamo, preko travnikov na Tonteurjevem griču, v smeri proti francoski meji zahodno od reke Richelieu in Champlainskega jezera v osrčju divje pustine.

Ta pohodna razvrstitev je postavljala preizkušeno in v vsem kraju veljavna pravila na glavo; vsaj Tonteur je tako godrnjal sam pri sebi, ko je gledal za družino. Samo nepredvidneži so mogli takodiraj po tej neskončni deželi, kjer si lahko vsak hip naletel na dvijake. Prvi bi bil moral hoditi mož, z odprtimi očmi in puško nared za strel, za njim žena, takisto pripravljena na presenečenje, in šele zadaj deček s psom, če je bilo sploh pametno jemati otroka s seboj na takšno pot, posebno še, ko se je bližal večer.

Tonteur je bil vojščak z eno samo nogo, vlastelin mlina snodaj v dolini, od koder so se bili potniki odpravili proti domu. Z očmi polnimi občudovanja je gledal za ženo; njen mož, ki jo je spremljal,

je utegnil biti čudak, človek nič kaj zdrave pameti, da, nemara kar malce neumen, a vsekakor je bil preklešan srečen, ker je imel za ženo Katarino, ki je bila tako milega obraza, tako krasne postave in tako božansko čistega srca.

In tudi Jeems je bil srečen deček, ker je imel takšno mamico. Srečen je bil celo pes, potuhnjena indijanska mrha, ki ga je pa vendarle hranila in razvajala, čeprav ni bil za nobeno rabo, in se mu smehljala... tako, kakor jo je bil videl Tonteur.

Ko so mu potniki izginili izpred oči, je invalid malone srdito zasadil konec svoje lesene noge v mehka tla. Francoski kralj ga je bil počastil s svojo naklonjenostjo ter ga mimo mnogih drugih bojeviti baronov postavil na stražo ob Richelieuju, kjer je bilo treba brzdati Angleže in njih rdečkožne zaveznike Indijance, za prvega varuha reke, ki je tekla naravnost proti osrčju Nove Francije. Da so prišli Angleži s svojimi prijatelji, Indijanci mohikanskega in seneskega rodu, bi bili morali najprej preko njegovega trupla, preden bi bili mogli dalje. Noben vojskovodja ne bi bil mogel dobiti bolj lakšave naloge. Česti, bogastvo, prostrana gospodščina, nad katero je bil kralj. In vendar...

In vendar je moglo vladati zavidal Katerini-nemu možu, Henriju Bulainu.

Popoldan se je nagibal h koncu. Nekaj oblakov, kakršni so maja meseca pogosti, se je kopičilo na vzhodu. Solnce je še svetlo sijalo, in podoba je bila, kakor da se ob njegovi dobrodelni toploti zemlja radostno in vedro predaja nekakšnem radovit-

nemu, mirnemu pokoju. Tako je bilo že od jutra in že vse te zadnje dni. Nekaj dežja je bilo padlo, baš toliko, da so poglajale iz tal zelene kalje. Tudi nekaj vetra je bilo, nekaj oblaknih dni in nekaj neviht, a samo ponoči; in ob vsaki zori se je bilo vrnilo solnce in z njim ptice, ki so prepevale, cvetje, ki se je odpiralo, in zelenje, ki je čedalje sočnejše odevalo gozdove.

In ta popoldan je bil tako miren, da si lahko razločno slišal brečanje čebel in bistro žuborenje vod, ki so v tisočih vijugah hitele proti prirjam ob Richelieuju. Nobene sapice ni bilo čuti; listje je bilo negibno, čeprav je bilo vse na okrog kar gosto od življenja, navdahnjeno od nekega skrivnostnega, rodovitnega duha, ki ga človeško oko ni moglo zaznati in ki človeško uho ni moglo razločiti njegove govornice.

Bila je ura, ko ptiči tle prepevajo. Zora jih je bila slišala glasno in neugnano žvrgoleče, kakor bi izvažali duhove premaganih temin; toda popoldne, o solnčnem zahodu, o mraku je zvenelo v glasovih istih drobnihih pevcev nekaj hvaležnega in pobožnega. Na travnikih so cvetlice pokrivalo bogato zeleno preprogo z belimi, rdečimi in sinjimi pikami. Cvetke in ptice, zahajajoče solnce v vsej svoji slavi, smehljajoče se sinje nebo nad vrhovi dreves... in pes, deček, mož in žena, ki so jo ubirali proti zahodu.

In trem izmed njih, vstevši psa, je Tonteur zavidal.

Ta pes, je pomislil Tonteur, je imel ime, ki se mu je kar prilagalo, kajti bil je napol invalid, še

bolj kakor sam Tonteur, imenitni gospod z leseno nogo, ki so mu preprežale prsi take brazgotine od udarcev in sunkov z mečem, da bi bil marsikdo drug poginil od njih. Pred vsem je bil pes velik, mršav in koščan, živ kup štrlečih sklepov in mišic; toda ta klavarna postava je bila posledica telesnega ustroja, ne pa skope prehrane. Bil je domač pes, tako krotak, da si ga moral na prvi pogled vzljubiti. Imel je kuštravo, sršečo dlako, velike šape in koščene čeljusti; uhliji so bili le še ostanki iz bojev z drugimi psi, in prav tako je bil tudi rep zgolj spominček, skromen štrclj, ki pa je zato tem bolj veselo migljaj. Med hojo je šepal, tako težko in okorno, da se je stresalo vse dolgo telo od glave do repa; kajti na levi prednji nogi mu je manjkala šapa, takisto, kakor je bil Tonteur brez noge. Skratka, bil je pohabljen, živahen, grd in prijazen pes, in gospa Katarina ni bila zama zvedla imena »Kolobocelj«, ki je izražalo vse njegove lastnosti.

Tako je imel torej Tonteur v nekem smislu prav, ko ga je smatral za štirinogega invalida; po drugi strani pa se je motil. Pes je imel dušo, in ta duša je bila vsa vdana dečku, ki je bil njegov gospodar; hkratu pa je ohranjala neizbrisani spomin na lakoto in grdo ravnanje, ki ga je moral trpeti v nekem indijanskem taborišču, kjer ga je bil pred štirimi leti polmrtev našel Henri Bulain; iz usmiljenja ga je bil vzel s seboj domov in ga podaril svojemu Jeemusu. Prav ta spomin na udarce in brce ga je delal takšnega, kakršen je bil, to je, neutrudljivega in nezavpnega, kadar je bilo treba iti za sledjo ali v gozdu loviti sumljive glasove.